

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra tělesné výchovy
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Management sportovní

Projekt bakalářského studia oboru Tělesná výchova
a sport osob se specifickými potřebami na TUL

Bachelor degree's project in study subject "Physical
education and sport for people with special needs"
at Technical University of Liberec

Bakalářská práce: 11-FP-KTV- 398

Autor:

Ivana Faustová

Podpis:

_____

Vedoucí práce: Mgr. Jana Bajžíková

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
68	0	8	9	70	0

V Liberci dne: 18. 04. 2011

ZADÁNÍ BP

Čestné prohlášení

Název práce: Projekt bakalářského studia oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami na TUL

Jméno a příjmení autora: Ivana Faustová

Osobní číslo: P08000785

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 18. 04. 2011

Ivana Faustová

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat Mgr. Janě Bajzíkove za odborné vedení bakalářské práce a pomoc při jejím zpracování.

Projekt bakalářského studia oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami na TUL

Ivana Faustová

BP – 2011

Vedoucí BP: Mgr. Jana Bajzíková

Cílem bakalářské práce je vypracování projektu oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami a stanovení jeho realizovatelnosti na Technické univerzitě v Liberci. Práce uvádí přehled studia sportovních oborů v České republice pro osoby se specifickými potřebami a vybraných německy mluvících zemí. Dále jsou nashromážděny informace o způsobu získávání finančních prostředků a o současné situaci Katedry tělesné výchovy. Z výsledku vyplynula náročnost daného oboru převážně z finančního a architektonického hlediska. Do budoucna je nutné klást důraz při dalších přestavbách Katedry tělesné výchovy na postupné odstraňování bariér a umožnit tak studium nebo alespoň sportovní zážitek širší veřejnosti z řad osob se specifickými potřebami.

Klíčová slova: vysoké školy, osoby s tělesným postižením, akademické poradny, finanční prostředky

Bachelor degree's project in study subject "Physical education and sport for people with special needs" at Technical University of Liberec

Summary

The main aim of this thesis project is to develop the field of Physical Education and Sport of people with special needs and to determine its feasibility at the Technical University in Liberec. Thesis presents an overview of studies of sports fields for people with special needs in the Czech Republic and selected German-speaking countries. Further, information is collected about how to obtain funds, and about the current situation at the Department of Physical Education. It follows from the results that difficulties of this field of study are predominantly in financial and architectural aspects. In the future, emphasis should be placed on other renovations to the Department of Physical Education and the gradual removal of barriers to allow the study of sport, or at least sport experience among, people with special needs.

Key words: universities, handicapped people, academic clinics, financial resources

Das Projekt des Bakalarstudiums im Fach „Leibeserziehung und Sport für Menschen mit besonderen Bedürfnissen“ an der Technischen Universität in Liberec

Zusammenfassung

Das Hauptziel von der Bachelorarbeit ist die Projektausarbeitung des Faches „Leibeserziehung und Sport für Menschen mit besonderen Bedürfnissen“ und die Bestimmung der Realisierung an der Technischen Universität in Liberec. Die Arbeit zeigt die Übersicht des Studiums der Sportfächer in der Tschechischen Republik für Menschen mit besonderen Bedürfnissen und die ausgewählten deutschsprachigen Länder an. Weiter sind Informationen über das Finanzmittel und über die aktuelle Situation von KTV gesammelt. Aus dem Ergebnis ergeben sich die Ansprüche dieses Faches vor allem aus dem Finanz- und Architekturaspekt. Für die Zukunft ist es nötig den Schwerpunkt bei dem weiteren Umbau der KTV auf dem Abbau der Barrieren zu legen und die Gelegenheit zum Studium oder wenigstens das Sporterlebnis dem Menschen mit besonderen Bedürfnissen zu geben.

Schlüsselwörter: Hochschulen, behinderte Menschen, Studienberatung, Finanzmittel

Obsah

Obsah.....	8
Seznam použitých zkratk a symbolů	11
Úvod.....	12
1 Cíle práce	13
1.1 Hlavní cíl.....	13
1. 2 Dílčí úkoly.....	13
2 Studium sportovních oborů v České republice	14
2. 1 Analýza nabídky sportovních oborů na VŠ pro OSP.....	15
2. 2 Údaje o přijatých studentech.....	15
2. 3 Akademické poradny na VŠ v Liberci, Praze a Olomouci	18
2.4 Klasifikace zdravotních postižení	20
2. 4. 1 Studenti se sluchovým postižením.....	21
2. 4. 2 Studenti s tělesným postižením.....	22
2. 4. 3 Studenti se zrakovým postižením	22
3 Porovnání se zahraničními univerzitami	24
3. 1 Rakousko.....	24
3. 2 Německo	25
3. 3 Švýcarsko	27
3. 4 Česká republika.....	27
3. 5 Zjištěné údaje o počtu studentů se specifickými potřebami.....	29
3. 6 Porovnání s Českou republikou	32
4 Možnosti získávání finančních prostředků.....	34
4. 1 Fond rozvoje vysokých škol.....	34
4. 2 Rozvojové programy pro VVŠ.....	35
4. 3 Strukturální fondy Evropské unie	38
5 Analýza současné situace KTV na TU v Liberci.....	39
5. 1 Současný stav zaměstnanců	39
5. 2 Získávání finančních prostředků	39
6 Vypracování projektu.....	41

6. 1 Technické pomůcky usnadňující studium na TU v Liberci	41
6. 2 Využití osobní asistence.....	44
6. 3 Architektonické úpravy	45
6. 4 Vyučované předměty na UK a jejich zařazení na TU v Liberci	49
6. 5 Zhodnocení.....	55
7 Závěr.....	57
8 Bibliografie	59

Seznam použitých zkratek a symbolů

ASC – Akademické sportovní centrum

ČR – Česká republika

dB – decibel

ERDF - Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF - Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

FTVS – Fakulta tělesné výchovy a sportu

KTV – Katedra tělesné výchovy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OP VK - Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost

OSP – Osoby se specifickými potřebami

Sb. - sbírka

SVP – speciálně – vzdělávací potřeby

TU – Technická univerzita

UK – Univerzita Karlova

UP – Univerzita Palackého

VŠ – vysoká škola

VVŠ – veřejné vysoké školy

WHO – World Health Organization

ZTP – zvlášť těžké postižení

ZTP/P – zvlášť těžké postižení/ průvodce

€ - Euro

§ - paragraf

Úvod

Podle posledního průzkumu z roku 2010 bylo zjištěno, že na veřejných vysokých školách v České republice existuje okolo 1 119 studentů se specifickými nároky a jejich počet se stále navyšuje [35]. To znamená, že osoby se zdravotním postižením tvoří nemalou součást naší společnosti a je tedy důležité se tímto směrem ohledně jejich vzdělávání více zabývat. Stále se hovoří o integraci dětí se specifickými potřebami do základních škol, je tedy nutné zpřístupnit jim postupně i střední a vysoké školy.

Tím, že jsme měli štěstí být v kontaktu s dětmi se specifickými potřebami, začali jsme si uvědomovat jejich následné uplatnění v životě, jejich další způsoby vzdělávání a jejich usnadnění vstupu do společnosti. Mnoho osob se specifickými potřebami mají totiž kvůli svému postižení, nemoci nebo sociálnímu znevýhodnění ztížené podmínky na trhu práce. Ztrácí svoji šanci na seberealizaci a kvůli nižšímu stupni vzdělání jsou pak méně finančně ohodnoceny.

Po prozkoumání vysokých škol jsme narazili na sportovní obory, které byly vhodné i pro uchazeče se specifickými potřebami a svým obsahem studia se zdají být pro ně velice přínosné a pro nás zajímavé. Spojením studia se sportem vnímáme jako velmi obohacující. Považujeme ho za jeden ze vhodných způsobů začlenění se do běžného života a možnost zvládnutí dalších životních překážek. Pro osoby se specifickými potřebami může takové studium znamenat poznat dosud nepoznané.

Cílem bakalářské práce je vytvořit ucelený přehled o studiu pro osoby se specifickými potřebami u nás a ve vybraných německy mluvících zemích, dále jaké jsou možnosti získávání finančních prostředků na architektonické úpravy budov, na potřebné sportovní kompenzační pomůcky usnadňující pohyb a navržení předmětů pro výuku během studia.

1 Cíle práce

1.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je vypracování projektu prezenčního bakalářského oboru s názvem *Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami* na Katedře tělesné výchovy v Liberci, který by vyhovoval svými požadavky také osobám se specifickými potřebami a umožnil jim vzdělávat se v oborech, které nejsou zaměřené pouze ekonomickým či technickým směrem, ale i sportovním.

1.2 Dílčí úkoly

1. Analýza nabídky sportovních oborů na vysokých školách v ČR a vybraných německy mluvících zemí.
2. Analýza současné situace Katedry tělesné výchovy na TU v Liberci.
3. Vypracování projektu a stanovení jeho realizovatelnosti.

Studium sportovních oborů v České republice

V dnešní době existuje rozsáhlá nabídka studia sportovních oborů na veřejných a soukromých vysokých školách v České republice a je patrné, že stále uchazeči o tyto obory jeví zájem. Tak je tomu i z řad osob se specifickými potřebami, pro které je ale nabídka oproti běžným uchazečům zcela zúžena.

2. 1 Analýza nabídky sportovních oborů na VŠ pro OSP

Postupem času se mnoho četlo o začlenění dětí na základních a středních školách, ale už se mnoho člověk nedozvěděl o studiu osob se specifickými potřebami na školách vysokých.

Ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání podle § 16, je dítě, žák nebo student se speciálními vzdělávacími potřebami rozdělen do 3 skupin (*se zdravotním postižením* – mentální, tělesné, zrakové a sluchové postižení, autismus, vada řeči, vývojové poruchy učení a chování, souběžné postižení s více vadami; *se zdravotním znevýhodněním* – zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, poruchy učení a chování způsobené zdravotními poruchami; *se sociálním znevýhodněním* – nízké sociální postavení rodiny, ochranná nebo ústavní výchova, lidé čekající na azyl v ČR) [38].

Při prozkoumání patřičných podkladů jsme se orientovali pouze na bakalářské sportovní obory, které probíhají jak prezenční, tak kombinovanou formou. V České republice existují dva pro nás zajímavé sportovní bakalářské obory pro osoby se speciálními potřebami, které jsou akreditovány, a to na vysoké škole v Praze a v Olomouci.

Na Univerzitě Palackého v Olomouci, Fakultě tělesné výchovy je vyučován obor pod názvem *Aplikované pohybové aktivity*, který studenty připravuje na budoucí práci v oblastech školství a sociálních věcí. V průběhu studia by se měli studenti naučit vést a zajišťovat pohybové aktivity pro osoby se speciálními potřebami ve všech věkových kategoriích. Obor je možné studovat pouze prezenční formou po standardní dobu studia 3 let. Příjímací zkouška se skládá z písemné (esej na dané téma a test osobnostních předpokladů), praktické (plavání – 200 m v plynulém tempu

libovolným způsobem) a ústní části (v podobě pohovoru). Dále jako nepovinná hodnocená část zkoušky je cizí jazyk [67].

Fakulta tělesné výchovy a sportu v Praze pod studijním programem Tělesná výchova a sport uvádí obor *Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami*, který je možno studovat jak prezenční, tak kombinovanou formou. Standardní doba studia je opět po dobu 3 let. Po absolvování studia jsou schopni uplatnit se na profesionální úrovni ve sportovních klubech, tělovýchovných zařízeních, dále v rekreačních zařízeních, ale i cestovních kancelářích a obecních úřadech. Příjímací řízení je rozděleno do dvou částí - písemné a praktické. Do písemné části je zahrnut test všeobecných znalostí z biologie, filozofie, fyziky, sportu a test z cizího jazyka. Uchazeči mají možnost výběru z jazyka německého nebo anglického. Talentová zkouška v sobě zahrnuje atletiku, gymnastiku, sportovní hry a plavání [63].

Druhým oborem, který byl do roku 2009 na FTVS, byl studijní kombinovaný obor s názvem *Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených*. Formou kombinovaného studia umožnili uchazečům studovat tento obor při své práci, více se ponořit do praxe a pracovat tak s postiženými. Studium trvalo 3 roky a po ukončení studia studenti získali titul bakaláře. Absolventi nachází uplatnění ve školství nebo ve sportovních klubech. Jejich vzdělání jim umožňuje podílet se v oblastech speciální pedagogiky a v pečovatelských službách [64].

Všechny obory jsou přístupné pro osoby se specifickými potřebami a přijímací řízení je upravováno podle charakteru jejich specifických potřeb.

2. 2 Údaje o přijatých studentech

V tabulce č. 1 jsme uvedli celkový počet studentů na TU v Liberci v letech 2000 – 2009 v porovnání s počtem studentů se zdravotním postižením, které v tomto období na TU v Liberci studovalo. Na základě uvedených údajů jsme zjistili, že při zvyšování počtu studujících na TU v Liberci, se počet studentů se zdravotním postižením pohyboval ve stejných mezích od 20 do 30 studentů. Jen u jedné výjimky se počet zvýšil. Tudíž, i když ze strany státu i ze strany vysoké školy je snaha o začleňování studentů do terciárního vzdělávání, nestane se tak v průběhu desítek

let, aby se jejich počet rapidně navyšoval. Příliš dlouho náš školský systém podporoval studium ve specifickém školách, kde se nemohli naučit tolik, aby byli schopni později zvládat studium na vysoké škole.

Tabulka 1. Porovnání počtu studentů na TU v Liberci v letech 2000 - 2009

Rok	Celkový počet studentů na TU v Liberci	Počet studentů se zdravotním postižením na TU v Liberci
2000	6 379	28
2001	6 622	26
2002	6 731	26
2003	7 008	24
2004	7 250	20
2005	7 501	23
2006	8 314	23
2007	9 201	49
2008	9 886	21
2009	10 367	21

Zdroj: Technická univerzita v Liberci: Výroční zprávy o činnosti Technické univerzity v Liberci za rok 2000 – 2009 [online]. 2010 [cit. 2010-12-04]. Dostupné z WWW: <http://www.tul.cz/urednideska/uredni-deska-tul/vyrocnizpravy_108>.

Tabulka 2. Porovnání počtu přijatých studentů na UK v letech 2000 – 2009

Rok	Celkový počet studentů na UK v Praze	Celkový počet OSP na UK v Praze	Počet studentů FTVS	Počet OSP na FTVS
2000	37 647	114	2 023	11
2001	39 135	105	2 010	8
2002	41 045	120	2 119	14
2003	42 475	112	2 098	2
2004	44 391	150	2 173	17
2005	45 915	137	2 185	14
2006	47 831	130	2 211	7
2007	48 982	116	2 045	7
2008	51 375	123	1 990	3
2009	52 842	175	1999	4

Vysvětlivky: *OSP- osoby se specifickými potřebami*, *UK – Univerzita Karlova*, *FTVS – Fakulta tělesné výchovy a sportu*

Zdroj: Univerzita Karlova v Praze: Výroční zprávy o činnosti za rok 2000 - 2009 [online]. 2010 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-139.html>>.

V tabulce č. 2 uvádíme přehled studujících OSP na Univerzitě Karlově v Praze a jejich počet na FTVS s celkovým počtem studujících v letech 2000 – 2009. V období 2000 – 2001 na FTVS je uveden pouze počet studentů s těžkými zdravotními potížemi. V letech 2004 – 2005 na FTVS je z celkového počtu 45 osob nejvíce studujících s pohybovým postižením, dále pak se zrakovým a sluchovým postižením. Ke dni 31. 12. 2008 byl zaznamenán celkový počet studentů studujících na FTVS 3 sluchově postižení. V roce 2009 obor Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených nebyl již znovu otevřen a pouze dobíhal poslední ročník [65].

Od roku 2010 je akreditován obor Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami. Podle informací se do 1. ročníku zapsalo 21 studentů,

z toho 2 jsou studenti se specifickými potřebami (sluchovým a tělesným postižením) [33].

2. 3 Akademické poradny na VŠ v Liberci, Praze a Olomouci

V České republice jsou vytvářeny na vysokých školách akademické poradny, které pomáhají studentům se specifickými potřebami a zároveň spolupracují s vysokoškolskými učiteli. Poukázáním na práci poraden a jejich možných rozdílů, nám může usnadnit práci s osobami se specifickými potřebami nebo případně poučit a převzít v rámci možností určité nápady.

Akademická poradna a centrum podpory v Liberci byla založena roku 1992 mezi prvními poradnami spolu s centrem Tereza na ČVUT v České republice. Narozdíl od centra Tereza, které bylo otevřeno pouze pro studenty se zrakovým postižením, naše poradenské centrum se od počátku věnovalo všem studentům se specifickými potřebami. Postupem let se na vysoké školy začalo hlásit více studentů a vznikaly tzv. 2 proudy. První znamenal, že vysoké školy byly připraveny na příjem studentů se specifickými poruchami a naopak druhý nejprve přijal studenty a teprve poté začali s nimi pracovat. Do roku 1994 byla poradna pod patronátem pedagogické fakulty. Od roku 2010 se stala samostatným útvarem rektorátu a její nynější název zní *Akademická poradna a centrum podpory*. Jejími hlavními úkoly jsou poskytování poradenských a konzultačních služeb z oblastí:

- podpora při studiu na TU v Liberci
- pedagogicko-psychologické poradenství
- konzultace zdravotních a sociálních problémů,
- pomoc při prozkoumání žádostí a zpracování doporučení při přijímacích řízeních
- půjčování vybraných kompenzačních a lokomočních pomůcek

Dále zajišťují služby v oblasti osobní asistence a ubytování na hotelu univerzitní budovy H [51] .

Co se týká poraden na UK v Praze studenti se mohou obracet na Informačně-poradenské centrum UK, *Kancelář pro studenty se specifickými poruchami*, která

informuje uchazeče o studium ohledně přijímacího řízení nebo provádí konzultace se stávajícími studenty a snaží se o vyřešení jejich problémů.

Jejich hlavními úkoly jsou:

- podává informace o nabízených službách na UK a provádí poradenské služby
- spolupráce s kontaktními osobami na jednotlivých fakultách
- spolupráce se zájmovými organizacemi pro lidi s postižením
- zajišťování bezbariérovosti budov [61].

Rozdíl oproti akademické poradně v Liberci nacházíme ve spolupráci s kontaktními osobami, které jsou na každé fakultě Karlovy univerzity. Kontaktní osoby se snaží nejen informovat uchazeče se specifickými poruchami a poukázat na možnosti studia na jednotlivých fakultách, ale také zohledňovat postižení uchazečů a podle nich upravovat přijímací řízení. Jednotlivých fakulty zřizují také speciální informační poradenská pracoviště, kde mají za úkol poradenství, poskytování služeb, technickou podporu studijních povinností studentů a umožnění individuální nebo modifikované výuky.

Na Karlově univerzitě v Praze bylo v roce 2004 otevřeno *Centrum sportovních aktivit zdravotně postižených studentů*. Důvodem otevření bylo vytvoření vyhovujících podmínek pro aktivní začlenění osob se specifickými potřebami ve sportu. Nejedná se tedy pouze o studenty UK, ale centrum také spolupracuje s asociacemi nebo Jedličkovým ústavem a umožňuje pohybové aktivity i jiným osobám, kteří nejsou řádnými studenty Karlovy univerzity. Prostřednictvím centra se realizační skupina, složená převážně z kolegů Fakulty tělesné výchovy a sportu, snaží zaměřit na začátečníky a pomoci jim tak v pohybové aktivitě prostřednictvím vysvětlení metodiky a osvojení si základních pohybových dovedností. Každoročně zajišťují pro osoby se specifickými potřebami zimní a letní kurzy. Mezi vyučované sporty v centru patří lyžování, jachting, plavání, kanoistika, cyklistika a v neposlední řadě se zde nachází malá posilovna a místnost na stolní tenis. U většiny sportů vyučují vyškolení instruktoři, kteří jsou vybíráni z řad studentů studujících na FTVS obor Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených. Vybavení centra technickými pomůckami bylo financováno z univerzitního grantu s názvem „Zkvalitňování podmínek studia handicapovaných studentů na UK“, dále z rozpočtu

FTVS a Přírodovědecké fakulty na UK v Praze. Centrum se zaměřuje i na publikační činnost. Vytvořili již několik metodických příruček k lyžování zdravotně postižených, tudíž není v dnešní době složité sehnat materiály na výuku budoucích pedagogů, kteří se budou věnovat studentům se specifickými potřebami [60].

Handicapovaným studentům Univerzity Palackého v Olomouci pomáhá *Centrum pomoci handicapovaným* na Pedagogické fakultě a *Profesně poradenské centrum*. Bylo vytvořeno roku 1996 při katedře speciální pedagogiky. Mezi základní poskytované služby Centrem pomoci handicapovaným patří:

- osobní asistence (př.: tlumočení znakového jazyka, nácvik prostorové orientace, orální tlumočení, doprovod studentů s těžkým postižením)
- pomoc se studijními materiály (skenování, přepisovací a kopírovací služby, vytváření audiozáznamů, převod do Braillova písma)
- zajišťování poradenství a konzultací
- metodická pomoc a diagnostika, dále diferenciální diagnostika (půjčování metodických materiálů, spolupráce na zpracování individuálních studijních plánů, koncepcích výuky..)
- nákup materiálu a technických pomůcek
- získávání finančních prostředků
- publikování činností poradenských pracovníků, studentů, odborných konferencí a seminářů
- provádí školení pedagogických a nepedagogických pracovníků UP
- mimoškolní aktivity.

Profesně poradenské centrum vzniklo v rámci rozvojového projektu MŠMT v roce 2004 k účelům pomoci studentům a absolventům v oblasti profesních a poradenských služeb [68].

2. 4 Klasifikace zdravotních postižení

V životě se setkáváme s různými druhy zdravotního postižení, která jsou rozdělována do základních skupin a to osoby s pohybovým postižením, osoby se zrakovým postižením, se sluchovým postižením, osoby se specifickými poruchami

učení, psychologickými a psychiatrickými poruchami. V neposlední řadě nemůžeme opomenout na osoby s chronickým somatickým onemocněním nebo oslabením a osoby s kombinovaným postižením.

V této části bakalářské práce bychom se rádi zaměřili pouze na zdravotní postižení, která se nejčastěji vyskytovala na UK v Praze v průběhu akreditovaného studijního oboru Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených a nyní se vyskytující v 1. ročníku oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami.

2. 4. 1 Studenti se sluchovým postižením

Člověk, který má sluchové postižení je velice znevýhodněn z hlediska komunikace, která je velice důležitá při navazování nových kontaktů ve společnosti a následné jejich udržování. Spolu s komunikací ale dochází i k jiným potížím jako jsou psychické potíže, špatná orientace, časté pocity úzkosti a ztráty bezpečí nebo přesprávnou důvěrou k druhým. Jak se tomu ale má jedinec vyvarovat? Existují již různé diferencované edukační a rehabilitační programy, ale základem pro úspěšnou komunikaci je stejně ovládnutí psané i mluvené řeči.

Podle WHO (Světová zdravotnická organizace) z roku 1980 jsou sluchově postižení rozděleni do 6 skupin v rozmezí od 0 dB až 91 dB a více. Studenti studující na vysokých školách poměrně zvládají studium do skupiny se středně těžkým sluchovým postižením, tedy do 70 dB, kdy je ještě jedinec schopen osvojení si mluvené řeči [18].

Nutností při vstupu na akademickou půdu není pro ně důležité jen přijetí do studia, ale také podpora svého okolí (vytvořením individuálního studijního plánu), mít větší hrstku trpělivosti a být pilnější než běžní studenti, aby zvládli studium na vysoké škole. Jedinci používají různé technické pomůcky a jsou často schopni odezírat ze rtů. Je logické, že většina pedagogů není schopna naučit se tento jazyk, tudíž je na přednáškách používán tlumočník, který je schopen srozumitelně a přesně probíranou látku studentovi překládat. Je jen na lidských vztazích, zda pedagog bude ochoten vyjít vstříc a předat probírané materiály tlumočnickovi nebo je ochoten mluvit

zřetelně a jasně. Používané technické pomůcky jsou například: elektronická sluchadla (k zesílení zvuku), indukční smyčky, FM pojítka s infračerveným a rádiovým přenosem (student má přijímač se sluchátky a pedagog mikrofon a vysílačku), kochleární implantát (usnadňuje poslech mluvené řeči u neslyšících i ohluchlých).

2. 4. 2 Studenti s tělesným postižením

Hlavním rysem studentů s tělesným postižením patří poškození pohybového aparátu, při kterém nejsou schopni pohybových aktivit a snadného překonávání překážek, jak už architektonických tak i psychických, které se nám mohou zdát banální, ale pro ně se stávají nepřekonatelnými. Je velice důležité probrat veškerá pro a proti při výběru studijního oboru. Zvládnout studium na vysoké škole dokáží pouze ty osoby s tělesných postižením, které mají nejen dostačující vědomosti jako každý student, ale i schopnost navyknout si požadovaným nárokům a být nanejvýš soběstačný. Často se potýkají s problematikou jako je starší věk než jejich vrstevníci, se samostatností a s bariérami. Co se týká budoucích profesí, vidíme pro studenty s postižením překážky pouze u policejní, armádní a letecké služby, kde musí prokázat svoji tělesnou zdatnost.

2. 4. 3 Studenti se zrakovým postižením

Na prvním místě, bychom se měli nejprve zamyslet, jak vlastně probíhá běžná výuka na vysokých školách. Pro každého studenta studujícího na vysoké škole jsou připraveny studijní předměty v podobě cvičení a přednášek, z kterých získává potřebné informace k úspěšnému zvládnutí závěrečných testů a zkoušek. Každé cvičení či přednáška probíhá v kombinaci řeči mluvené, psané a někdy i ze čtení. Je známo, že více než 80 % informací získáváme prostřednictvím zraku. Ale jak může nevidomý, který má nejtěžší postižení zvládat s přehledem studium, které je převážně založeno na podkladech ze skript a prohlubování si znalostí z písemných zdrojů? Samozřejmě k tomu využívá potřebné technické pomůcky a opět záleží jen

na učiteli, jak povede danou hodinu, když bude informován, kdo na jeho hodiny dochází.

A nejde bohužel jen o zvládání studia, ale i o orientaci v prostoru a poznávání okolního prostředí. Vždyť jen názvy učeben, nadpisy u dveří, kde učitel sídlí a má vyvěšeny konzultační hodiny, se stává pro ně obtížnou překážkou. Proto byly vymyšleny různé technické pomůcky k ulehčení studia. Dělení kompenzačních pomůcek je dán účelem použití. Pro zvětšení se používají lupy (př. přenosná televizní lupa), pro získání informací pohmatem (př. braillový zobrazovač) a nebo do zvukové či hlasové podoby prostřednictvím např. čtecích zařízení s hlasovým výstupem.

Většinou se v odborných publikacích uvádí rozdělení osob se zrakovým postižením na slabozraké a nevidomé, kdy jen 10 % z nich mají totální nevidomost. Tudíž většina jedinců jsou sice nevidomí, ale jsou schopni vnímat do určité míry světlo (praktická nevidomost).

3 Porovnání se zahraničními univerzitami

Před 4 lety byl proveden průzkum, který podložil, že na světě existuje okolo 27 000 univerzit a vysokých škol, které se od sebe liší základními rysy jako je počet studentů, délka studia, zakončeným vzděláním v podobě titulu nebo celkovým fungováním škol [43]. Ve srovnání se severskými zeměmi jako Norsko, Švédsko nebo Kanada, je počet studentů v těchto zemích mnohem vyšší než v ostatních zemích. Velkým rozdílem je pravděpodobně důvod, že severské státy se nemusejí již zabírat otázkami architektonických úprav či nedostačujícími technickými pomůckami.

My jsme se zaměřili na 3 německy mluvící země, na obecné informace z oblasti integrace OSP a našim hlavním cílem bylo zjistit, kolik a jaké sportovní bakalářské obory nabízejí vysoké školy studentům se specifickými potřebami.

3.1 Rakousko

Již v 70. letech se prováděly studie ohledně sociální situace v Rakousku. Co se týká školského systému v Rakousku se o jeho chod zabývá převážně Spolkový ministr pro školství a kulturní záležitosti a zemská vláda a zemská školská rada.

V roce 1997 je schválena integrace osob se specifickými potřebami na vysokých školách (Hauptschulen). V zákoně o vysokých školách (Universitätsgesetz) z roku 2002 je vymezeno, že osoby s postižením mají právo na odlišné metody při zkoušení nebo i prominutí školného. V roce 2003 díky novele zákona o podpoře studia (Studienförderungsgesetz) byla rozšířena a přestavěna podpora studia pro postižené studenty. Další novelizování pak nastalo v roce 2007 a 2008, v které byla zvýšena věková hranice pro umožnění studia z 30 let na 35 let. Každý student má právo na studijní stipendium (Studienbeihilfe), která se pohybuje v rozmezí od 8 148 € do 13 188 € ročně podle vážnosti postižení [70].

V roce 2009 bylo z celkového počtu studentů okolo 20,2 % studentů s tělesným či duševním postižením na vysokých školách. Nejvíce převládali studenti se sklonem k alergiím, pak duševní, zrakové postižení a chronické nemoci. Pouze 1,1 % je pohybové postižení, 0,6 % jsou studenti se sluchovým postižením a 0,1 % potíže

řečové [50]. Národní rada 24. 9. 2008 provedla změnu školského systému v oblasti školného. Výše školného je stanovena nyní na 363,36 € a po překročení doby studia je zvýšen o 10 % na částku 416,20 €. Za každý semestr zaplatí student 363,36 € školného a ÖH-Beitrag (příspěvek) ve výši € 16,50. Mezi osoby, kterým je odpuštěna pouze výše školného, patří osoby postižené s alespoň 50% stupněm postižení. Stupeň postižení má každý student uveden ve svém speciálním pase (*Behindertenausweis*) [49].

Mezi další podpory, které mohou studenti s postižením využít patří: podpora na vzdělávání, příspěvky na tlumočení pro osoby se sluchovým postižením, školské stipendium, příspěvky na osobní asistenci, technické a lékařské pomůcky nebo příspěvky na bydlení.

3. 2 Německo

Spolková vláda Německa je složena z několika spolkových ministerstev, která se zabývají otázkou vzdělávání a vědy. Ve spolkové republice Německo je vzdělávání řešeno ve více státních sektorech. Na prvním místě můžeme uvést Ministerstvo pro vzdělávání a výzkum (*Bundesministerium für Bildung und Forschung*), jehož hlavním úkolem je dohlížet na vzdělávání a výzkum na univerzitách a vysokých školách v Německu a následné jejich podpory. Pod ministerstvo řadíme další sektory zabývající se terciárním vzděláním jako jsou Stálá konference ministrů školství Spolkových zemí Německo (*Ständige Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland*), dále Komise spolků a zemí pro plánování vzdělávání a podporu výzkumu (*Bund-Länder-Kommission für Bildungsplanung und Forschungsförderung*), Spolkový institut pro přípravu na povolání (*Bundesinstitut für Berufsbildung*) a na závěr také Institut kvality ve vzdělávání (*Institut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen*). Vzdělávací politika Německa je ale z valné většiny podřízena jednotlivým spolkovým zemím, přesněji ministerstvům školství [23].

Z roku 2006 se pohybuje počet studentů s postižením a studentů s chronickým postižením okolo 19 % [26]. Od roku 2001 bylo ustanoveno v zákoně o rovnosti

postižených (*Behindertengleichstellungsgesetz*) a zakotveno do rámcového vysokoškolského zákona (*Hochschulrahmengesetz*) rovnoprávné postavení a účast na vysokoškolském studiu postiženým osobám. Podle § 2 je povinností každé vysoké školy nejen podpora studentů s postižením v oblasti sportu, ale také starat se o jejich znevýhodnění. Podle § 16 musí být studentům s postižením upraveny zkoušky tak, aby byly vyrovnány šance při studiu pro studenty s postižením [3]. Na některých vysokých školách (*Heidelberg, Marburg, Regensburg*) umožňují bydlení s osobní péčí, pomáhají s dopravou a s denními potřebami studentů. Pro studenty se zrakovým postižením poskytují v Německu, Rakousku i Švýcarsku, zpravidla zaplacené ze zdravotního pojištění, kvalifikovaného učitele v oblasti rehabilitace a pohybu, kteří pomáhají na počátku studia vyznat se a orientovat se v novém prostředí.

V Německu jsou studenti povinni platit poplatky za studium, které má každá Spolková země nastavena na různou výši. My jsme vybrali pouze spolkové země, kde jsou některé studijní obory otvírané i pro osoby se specifickými potřebami. Ve spolkové zemi Brandenburg, kde se nachází Univerzita Potsdam (*Universität Potsdam*), nejsou vybírány poplatky za studium, pouze 51 € jako příplatek za semestr. Na vysoké škole v Heilbronně (*Hochschule Heilbronn*), nacházející se ve Badden-Württemberg, platí za studium 500 € za semestr a 40 € další poplatky. Osvobození od poplatku jsou osoby s postižením podle zákoníku sociálního zabezpečení. Ve spolkové republice Nordrhein-Westfalen, kde se nachází Německá sportovní vysoká škola v Kolíně (*Deutsche Sporthochschule Köln*), závisí výše poplatku za studium na samotných univerzitách, rozmezí je dáno od 0 – 500 € [13]. Příkladem příspěvků, které mohou v Německu využít studenti s postižením jsou například ze zdravotního pojištění na lékařské pomůcky, příspěvky na studium nebo příspěvek na péči.

Na úrovni terciárního stupně existují v Německu několik typů vysokých škol. Na prvním místě jsou to univerzity, jejichž hlavními znaky jsou nespočetné množství studijních oborů, které v sobě zahrnují výuku i výzkum. Řadíme sem také technické univerzity a technické vysoké školy. Dále Odborné vysoké školy a odborné vysoké školy správní z oblasti hospodářství, zemědělství nebo sociálních prací. A na závěr vysoké školy pedagogické, teologické, hudební a taneční vysoké školy.

3. 3 Švýcarsko

Ve Švýcarsku má stát a kantony rozdělenou odpovědnost ohledně vzdělávání. Jako u Spolkových zemí Německa, tak i ve Švýcarsku mají jednotlivé kantony rozsáhlou samosprávu a řídí se svými školskými zákony. Z toho vyplývá, že na území Švýcarska s 26 kantony existuje 26 různých školských systémů.

Na úrovni terciárního vzdělávání je kompetence rozdělena mezi stát, který má kontrolní pravomoci a 2 Švýcarské technické vysoké školy v Zürichu a v Lausanne (Erdgenössische Technische Hochschule Zittau, Erdgenössische Technische Hochschule Lausanne) [21].

Ve Švýcarsku rozděluje vysoké školy na univerzitní vysoké školy (universitäre Hochschulen), odborné vysoké školy (Fachhochschulen). Univerzitní vysoké školy jsou založeny na výzkumu a podle toho je i vedena výuka. Na druhé straně odborné vysoké školy jsou založeny na odborné praxi, aplikovaném výzkumu a vývoji [46].

Podle výsledků z roku 2007 byl počet osob s postižením (mezi 15 - 64 lety), kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání okolo 23 % [47].

3. 4 Česká republika

V České republice je terciální vzdělávání ukotveno pod Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tím, že Česká republika není rozdělena do Spolkových zemí, řídí se veškeré vysoké školy zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, kde jsou vysoké školy rozděleny na veřejné, státní nebo soukromé. Student postupně získává po řádném ukončení studia titul bakalář, magistr a doktorandský titul nebo titul magistra a poté doktorandský titul. Pro ucházení se na vysokou školu, musí každý nejprve složit maturitní zkoušku a poté se může hlásit k přijetí. Většina studentů musí v České republice projít přijímacím řízením.

Oproti integraci dětí a žáků se speciálními potřebami, která je umístěna ve směrnici MŠMT vydanou v roce 2002, pro vysokoškolské studenty neplatí a jejich integrace není v legislativě přesně stanovena. V zákoně č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, je povinnost pouze pro „*vyrovnávání příležitostí ke studiu.*“ Pro studenty se sluchovým postižením a postižením hluchotou a slepotou současně je

v zákoně č. 384/2008 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých, uvedeno v § 7, umožnění studia s komunikačními systémy pro neslyšící a hluchoslepé. Podle § 8 mají studenti, kterým byla přiznána výhoda II. a III. Stupně (ZTP a ZTP/P), právo na bezplatné tlumočnické služby.

Na základě Analýzy současného stavu studentů se specifickými nároky (MŠMT, 2010) jsme zjistili, kdy bylo poprvé provedeno přepočítání osob se specifickými potřebami. První zmínky se datují roku 1989 a byli zmapováni Vládním výborem pro zdravotně postižené osoby. Jejím cílem bylo poukázat na možnosti integrace osob se specifickými potřebami do škol. Později byl výzkum ohledně počtu studentů se specifickými potřebami proveden znovu v letech 1999, 2005 a naposledy v roce 2010, kdy byly pozoruhodně zjištěny pozitivní výsledky z oblasti integrace.

Kvůli obavám nejspíše z posměchu nebo neumožnění studia, studenti se specifickými potřebami často neradi vyplňují pravdivě dotazníky nebo přihlášky ke studiu o svém zdravotním stavu. To má bohužel za následek neschopnost určení skutečného počtu studentů se specifickými potřebami v České republice. Z celkového počtu veřejných vysokých škol, nemohlo být 8 veřejných vysokých škol do průzkumu zařazeno, protože nemají studium pro osoby se specifickými potřebami. To je z celkového počtu 26 veřejných vysokých škol nezanedbatelný počet. Nejvíce studentů v roce 2010 je evidováno s pohybovým postižením, zrakovým a sluchovým postižením. Co se týče studijních oborů, které se zaměřují na Tělovýchovu a sport na veřejných i vysokých školách, tak podle průzkumu celkový počet studentů v roce 2010 je 28 studentů na celou Českou republiku. Nejvíce studentů bylo v oborech Učitelství, pedagogika a sociální péče ve výši 239 studentů [35].

Studentům škola přispívá ubytovacím a sociálním stipendiem. Stát platí studentům se specifickými potřebami důchodové pojištění, příspěvky na péči, kdy příspěvek dostávají osoby závislé na pomoci druhých v rozmezí od 2000 Kč (lehká závislost) do 11 000 Kč (úplná závislost) a dávky sociální péče.

3.5 Zjištěné údaje o počtu studentů se specifickými potřebami

Z 18 vysokých škol a univerzit v Rakousku jsme vyhledali 3 vysoké školy, které mají sportovní bakalářské obory, ale pouze na jedné z nich studují sportovní obor osoby se specifickými potřebami. Je to vysoká škola ve Vídni s názvem *Universität Wien*, která patří mezi největší univerzity v střední Evropě. Na univerzitě bylo zřízeno Centrum pro sportovní vědu a univerzitní sport (*Zentrum für Sportwissenschaft und Universitätssport*), který nabízí bakalářský obor *Sportwissenschaft*, magisterský obor *Sportwissenschaft* a magisterské studium *Bewegung und Sport - Unterrichtsfach*. Podle zjištění by měli v centru studovat 2 studenti s postižením.

U bakalářského oboru *Sportwissenschaft* je cílem dosáhnout vědních, didaktických, organizačních a trenérských kompetencí ohledně sportu. Studium trvá 6 semestrů a v nabídce jsou moduly jako je sociologie sportu, psychologie sportu, biomechanika, informatika sportu, didaktika sportu, sportovní medicína, komunikace, pohybové aktivity a trénování, rehabilitace a prevence nebo sportovní management. Každý student hlásící se nejen na bakalářské sportovní obory, ale i na magisterské musí projít tzv. *Ergänzungsprüfung* neboli zkouškou, která má poukázat na fyzikálně-motorickou způsobilost jedince ke sportovnímu oboru. Bez ní nemůže nastoupit nebo pokračovat ve studiu [59].

Na univerzitě v Innsbrucku nebyl zjištěn žádný student se specifickými potřebami. Bakalářské obory, které jsou zde akreditovány, jsou *Gesundheits- und Leistungssport* (Zdravotní a vrcholový sport), kde jsou vyučovány volnočasové aktivity, různé druhy sportů, prevence a znalost pohybového aparátu a biomechaniky. Dále poznatky z oblasti sportovní psychologie a sociologie, empirické metody, anatomie a první pomoci [31]. V druhém bakalářském oboru *Sportmanagement* je podobně jako u nás vyučovány předměty jako Sportovní management, Účetnictví, Základy managementu a ekonomie, různé druhy sportů, Právo a Cizí jazyk [32].

Na univerzitě v Salzburgu (*Universität Salzburg*) je bakalářský obor *Sport- und Bewegungswissenschaft* (Sportovní a pohybové znalosti).

Z počtu 246 zkoumaných vysokých škol a univerzit v Německu jsme objevili přibližně 19 vysokých škol, které mají akreditovaný bakalářský sportovní obor

ukončený titulem Bachelor of Arts nebo Bachelor of Science. Nejvíce rozšířeným oborem je *Sportwissenschaft*, dále *Sportmanagement*, obory z oblasti *Sporttherapie und Prävention* nebo *Sportökonomie*. Z oslovených 19 vysokých škol nám bylo odpovězeno pouze v 10 případech a jen na 3 vysokých školách studují osoby se specifickými potřebami. Na vysoké škole v Heilbronně (*Hochschule Heilbronn*) je student se zrakovým postižením, který studuje obor Sportovní management (*Sportmanagement*) [25]. V druhém případě je to na univerzitě v Potsdame (*Universität Potsdam*), kde studují 3 osoby se specifickými potřebami. Dva trpící diabetes mellitus a jeden student se sluchovým postižením [41]. Na univerzitě v Potsdame jsou vyučovány obory ukončené bakalářským titulem Sportovní management (*Sportmanagement*) a Sportovní terapie a prevence (*Sporttherapie und Prävention*).

Nejvíce nás popravdě zajímala Sportovní vysoká škola v Kolíně (*Deutsche Sporthochschule Köln*), která je jako jediná v Německu zaměřena pouze na studium sportu. I když nám ze školy neodpověděli, podle internetových stránek vysoké školy je zřejmé, že zde studují osoby se specifickými potřebami. V dnešní době studuje na vysoké škole 15 studentů s postižením, ale pouze v učitelských oborech. Bakalářské obory, které jsou zde vyučovány, jsou obor Sportovní management a sportovní komunikace (*Sportmanagement und Sportkommunikation*) nebo obor Sport, zdraví a prevence (*Sport, Gesundheit, Prävention*), kde je věnován modul sportu postižených. Vyučuje se zde rehabilitace, medicínské aspekty postižení nebo metodické a didaktické zvláštnosti. Mezi další obory patří Sport a výkon (*Sport und Leistung*) a Sport, prožitek a pohyb (*Sport, Erlebnis und Bewegung*) [8].

Každý rok se v přepočtu hlásí okolo 1500 zájemců o studium a pouze polovina z nich je přijata. Každý student musí projít tzv. *Sporteignungsprüfung*, která se koná dvakrát do roka. Je složena z 20 disciplín a k přijetí je nutné splnění 19 disciplín. Studentům je doporučováno udělat si zkoušku s předstihem. Zkouška je dovolena provést již v předposledním ročníku před nástupem na vysokou školu, aby kvůli nemoci a nedostavění se na přijímací řízení, nedocházelo ke zbytečné ztrátě možnosti studia na této škole. Pro studenty se specifickými potřebami je upravena. *Sporteignungsprüfung* je složena z lehké atletiky (sprint na 100 m, skok

do výšky, hod koulí), gymnastika (skrčka přes koně, sestava na hrazdě,...), plavání (skok střemhlav, 20 m plavání pod vodou, 25 m kraul, 25 m prsa), týmová hra – možnost výběru z hokeje, volejbalu, basketbalu, házené nebo fotbalu. Dále jsi mohou vybrat jeden sport z tenisu, badmintonu nebo stolního tenisu. Na závěr je vytrvalostní běh na 2000 m ženy a 3000 m muži [9].

Jednou ze zajímavostí, která nás zaujala a dala by se aplikovat i na internetových stránkách Katedry tělesné výchovy, byly videa týkající se disciplín, z kterých uchazeči skládají přijímací řízení. Krátké video v sobě zahrnuje ukázkou dané disciplíny a chyby, kterých se musí uchazeči vyvarovat, aby byli schopni dosáhnout požadovaných výsledků. Nejenže si uchazeči díky videu snadněji osvojí techniku, ale zároveň mohou očekávat lepší výsledky a zvýšení možnosti úspěchu při přijímacím řízení.

Z 11 vysokých škol ve Švýcarsku nabízí 4 univerzity bakalářské sportovní obory. Po jejich oslovení se nám ozvaly pouze 2 univerzity a to univerzita Basel (*Universität Basel*), kde jsou vyučovány ve studijním programu *Sportwissenschaften* 2 bakalářské obory ukončené titulem Bachelor of Science, ale ani jeden obor nenabízí studium osobám se specifickými potřebami. Jako prvním oborem je Sport v oblasti prevence a rehabilitace (*Sport in Prävention und Rehabilitation*) a bakalářský obor *Sportwissenschaft*, u kterého je podmínka studium v kombinaci s dalším oborem. Druhou univerzitou je univerzita Bern (*Universität Bern*) nabízející bakalářský obor *Sport*, kde doposud studovali 2 studenti s tělesným postižením. Pro každého studenta se specifickými potřebami zpracovávají individuální program pro sportovní praxi. Na konci studia, ukončil studium s licencí pouze jeden ze dvou studentů [24]. Z toho vyplývá, že v několika případech dochází k situacím, že studenti i přes jejich snahu a vytváření individuálních podmínek pro studium ze strany univerzity, nejsou studenti se specifickými potřebami schopni zvládnout studium a raději odejdou. Jako na většině univerzit a vysokých školách v Německu, Rakousku, ale i v České republice zabezpečují poradenské služby pro zájemce o studium. Snaží se seznámit studenta s vybraným oborem, zjistit, zda-li je student schopen přes fyzickou a psychickou zátěž, daný obor zvládnout. Po celou dobu studia se na ně student může obrátit s prosbami a radami. Dále pak poradny často

spolupracují se sportovními svazy postižených jako i univerzita v Bernu nebo Karlova univerzita v Praze.

3. 6 Porovnání s Českou republikou

Když porovnáme námi zjištěné vysoké školy ve vybraných německy mluvících zemích, které otevřeli studium sportu i osobám se specifickými potřebami, dá se říci, že není mezi nimi velký rozdíl. Tím, že jsme ale nezjistili přesné informace o otevíraných oborech pro OSP, nemůžeme utvořit konečné závěry. V řádu několika let se vlády zemí začali zabývat otázkami integrace studentů s OSP do hlavního vzdělávacího proudu. Postupem času jako v České republice se podnikali kroky k otevření studia co nejširší společnosti a s radostí sledovali mírně se zvyšující počet studentů se specifickými potřebami. Ale to samozřejmě nebyly poslední kroky ke začleňování a nadále se provádí různá šetření a příslušná opatření k rozšíření studia pro OSP.

Na internetových stránkách výše uvedených vysokých škol můžete najít buď odkazy pro handicapované studenty nebo informace sepsané v brožurách nebo příručkách pro ucházení se o studium a pomoci jim tak při příchodu na univerzitu.

Výhodou veřejných vysokých škol v České republice je, že prozatím není zákonem stanovené placení školného, které silně zasahuje do studentova rozpočtu na studium. Když se zamyslíme nad velikostí daných zemí, nemůžeme si nevšimnout velikosti Německa a počtu škol, které mají ve své nabídce obory z oblasti sportu. Na celkovou rozlohu Německa jsme zjistili 3 vysoké školy, které nabízí tyto obory. Připadá nám, že je to velice málo pro tak velkou zemi. Dále nás také počet překvapil v Rakousku, kde jsme zjistili studium pouze ve Vídni. Co se týče rozlohy je Rakousko větší než naše Česká republika a zde jsou otevřeny 2 obory v Praze a Olomouci. Pro uchazeče o studium i pro studující OSP musí být překážkou i rozhodnutí bydlet a studovat daleko od domova a zvyknout si na odloučení od rodiny, která jim nejvíce při studiu i v životě pomáhá. Možná bychom se mohli zamyslet i nad otázkou, zda zpřístupnit studium i osobám ze zahraničí. Liberec se nachází nedaleko hranic Německa a Polska a to je ideální pozice pro studium

nejen českých občanů. Studium by se mohlo poté vyučovat v německém nebo spíše v anglickém jazyce.

4 Možnosti získávání finančních prostředků

Veřejná vysoká škola je podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, §18 povinna sestavovat rozpočet, který nesmí být deficitní. Jedním z hlavních příjmů, které naplňují rozpočet jsou příspěvky a dotace vysokých škol ze státního rozpočtu, podpora výzkumu a experimentálních vývojů a inovací z veřejných prostředků. Výše příspěvků ze státního rozpočtu na vzdělávací, výzkumnou, vědeckou nebo uměleckou činnost je vždy určena počtem studentů, jaký je dlouhodobý záměr studijního programu v dané činnosti a jak je akreditovaný studijní program finančně náročný. Příspěvkové zůstatky si vysoká škola převádí do dalšího kalendářního roku do svých fondů (ze zákona je povinna vysoká škola vytvářet 7 fondů). Při nesprávném čerpání může být příspěvek škole odebrán. Výčtem získávání finančních prostředků chceme nastínit, jak bychom mohli získat část potřebných financí pro jeho otevření.

4.1 Fond rozvoje vysokých škol

Každá vysoká škola v České republice má umožněno po předložení projektů pro řešení dílčích problémů na dotaci ze strany státu. Většina dotací pochází od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Nevýhodou tzv. rozvojových projektů je, že jsou vždy určeny účelově, tedy na konkrétní aktivitu a nelze žádat na provozní prostředky. Jeden ze základních fondů, které MŠMT nabízí je **Fond rozvoje vysokých škol**. Finanční prostředky jsou vyčleňovány z rozpočtu vysokých škol a jsou použity na rozvoj vysokého školství a snaží se o zvýšení činnosti v oblasti vzdělávání. Fond vychází ze znění zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách podle § 18 odst. 4 a § 21 odst. 1 písm. b) zákona a inovací jejich studijních a vzdělávacích programů. Po získání dotace je vysoká škola povinna využít ji účelně, správně a nejehospodárněji s přiřazenými penězi. Pro rok 2011 vyhlásil výbor fondu rozvoje vysokých škol výběrové řízení v těchto tematických okruzích:

„A) Inovace a rozvoj laboratoří, ateliérů a pracovišť pro praktickou výuku a informačních technologií ve vysokoškolském vzdělávání.

- B) *Pro tento rok nebyl tématický okruh vypsán.*
- C) Poradenská a informační centra.
- D) *Pro tento rok nebyl tématický okruh vypsán.*
- E) Vysokoškolské knihovny.
- F) Inovace studijních předmětů.
- G) Tvůrčí práce studentů směřující k inovaci vzdělávací činnosti.“ [15, s. 1]

Každý tématický okruh má své specifikace, kdy jednu z nich jsme povinni při navrhování projektu plnit. Po prozkoumání patřičných podkladů jsme usoudili, že pro nás vhodný je tématický okruh A, který by se mohl použít pro inovaci a rozvoj pracoviště pro výuku specializovaných předmětů nebo tématický okruh F, kdy dotace je možná poskytnout k rozvoji studijních programů na vznik nového předmětu ve specifikaci „Tvorba nového předmětu stávajících studijních programů“ nebo „Inovace předmětu stávajících studijních programů“. Nelze žádat o odpisy majetku, poštovné, kopírování, stavební úpravy, vybavení nábytkem, údržby a opravy strojů a ediční náklady. U projektu v tématickém okruhu A lze žádat o dotaci ve výši 250 000 Kč až do 1,75 milionu Kč [15].

4.2 Rozvojové programy pro VVŠ

MŠMT ze státního rozpočtu vyhlašuje pro každý rok rozvojové programy pro veřejné vysoké školy, které by měli svým obsahem docílit dlouhodobý záměr ministerstva. Pro rok 2011 vyhlásilo MŠMT projekty, které jsou vždy rozděleny na decentralizované a centralizované. Na rozdíl od centralizovaných projektů, které se vztahují ke vzájemné spolupráci více vysokých škol, decentralizované projekty se vztahují k dlouhodobému záměru samotné veřejné vysoké školy. Z tzv. orientačního limitu, který je určen podle počtu studentů, součtu výše příspěvků a dotací, které dostala v době výpočtu orientačního limitu vysoká škola (nezapočítává se příspěvky na ubytovací a sociální stipendia), podle přepočteného počtu docentů a profesorů a počtu studentů, kteří vyjíždí v rámci vysoké školy do ciziny a počtu zahraničních studentů spolu s délkou pobytu, se uděluje výše

dotace. Vysoká škola u decentralizovaného projektu může vypracovávat pouze jeden projekt v každém programu či podprogramu.

Z decentralizované projektů jsme vybrali pouze ty programy a podprogramy, které by mohli v našem případě být vhodné při realizaci bakalářského sportovního oboru:

„1. Program na podporu zvýšení kvality činnosti vysokých škol:

- b) podprogram na podporu marketingu a prezentace vysokých škol v České republice a v zahraničí*
- c) podprogram na podporu odstraňování slabých a podporu silných stránek vysoké školy založené na analýze specifických priorit vysoké školy, předchozího vývoje a současného stavu, které nelze financovat z operačních programů. (Jedná-li se o investiční prostředky na rekonstrukci výukových prostor, může celková výše finančního prostředku činit max. 50% z přiděleného orientačního limitu.)*

2. Program na podporu personálního rozvoje:

- a) podprogram na podporu a individuální rozvoj mladých akademických pracovníků v rámci studia doktorského studijního programu nebo bezprostředně po jeho dokončení, pokud zůstávají pracovat na vysoké škole*
- b) podprogram na podporu pedagogického vzdělávání akademických pracovníků*

3. Program na rozvoj přístrojového vybavení a moderních technologií:

- projekty mohou být zaměřené na rozvoj přístrojového vybavení, informačního a komunikačních technologií nebo na plnění technických požadavků, které musí být v souladu s obecně závaznými předpisy a nebo pokyny orgánů státní správy*

4. Program na podporu otevřenosti vysokých škol:

- a) podprogram na podporu spolupráce s vysokých škol se základními, středními a vyššími odbornými školami*
- b) program na podporu spolupráce vysokých škol s neziskovými organizacemi*

(zaměřeno k uplatnění absolventa v neziskovém sektoru, tzn. spolupráce na tvorbě studijního programu, podpora při jejich přípravě nebo zapojení odborníků z neziskové organizace do výuky)

Pro nás nejzajímavějším programem, který je obsažen v rozvojových programech pro VVŠ, je 5. Program na rozvoj inkluzivního vzdělávání, který se věnuje podporou uchazečů a studentů se zdravotním handicapem nebo studentů pocházejících ze znevýhodněných sociálních či ekonomických skupin. Program je rozdělen do 3 podprogramů:

- a) *podprogram na podporu vyrovnávání příležitostí přístupu ke studiu uchazečů z různě znevýhodněných skupin*
- b) *podprogram na podporu integrace zdravotně handicapovaných studentů a studentů pocházejících ze sociálně znevýhodněných skupin do studia*
- c) *podprogram na podporu rozvoje úpravy a tvorbu učebních pomůcek a opor pro handicapované studenty*

6. Program na podporu přípravy projektů do operačních programů:

- zde se řadí hlavně předběžné studie k odhadnutí budoucích finančních potřeb, podklady pro územní a stavební řízení nebo také studie proveditelnosti a jiné.

Dostane-li vysoká škola přidělené finanční prostředky a zjistí, že požadovaná suma je vyšší než bylo potřeba, může si do výše max. 10% převést peníze na jiný konkrétní projekt. Je-li suma vyšší, musí požádat prostřednictvím žádosti o převedení zbylé částky na jiný z řešených projektů. Neučiní-li tak do předepsané lhůty, je povinen zbylou částku vrátit zpět.

Mezi *centralizované programy* řadíme:

1. Program na podporu vzájemné spolupráce vysokých škol v oblastech

2. Program na podporu mezinárodní spolupráce českých a zahraničních vysokých škol

3. Program na podporu rozvoje krátkodobých mobilit studentů

Pro nás jeden z nejzajímavějších patří 4. Program na podporu znevýhodněných osob při přijímání a studiu na vysoké škole a 5. Program na podporu dalších aktivit vysokých škol v podprogramu na podporu zvyšování a rozšiřování úrovně poskytování nabídky poradenských služeb studentům vysokých škol (zejména pro znevýhodněné studenty).“ [35, s. 3-9]

4. 3 Strukturální fondy Evropské unie

Strukturální fondy EU jsou fondy poskytované České republice a nabízejí finanční prostředky pro docílení snížení sociálních a ekonomických rozdílů mezi státy EU. Strukturální fondy se dělí na Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF), který financuje pro nás jeden z nejdůležitějších programů. Pro OPVK, neboli operační program **Vzdělávání pro konkurenceschopnost** bylo vyčleněno 1 828,7 mil. €, který je zaměřen na počáteční vzdělávání; terciární vzdělávání, výzkum a vývoj; další vzdělávání; systémový rámec celoživotního učení a na technickou pomoc. V našem případě je nejpodstatnější oblast terciárního vzdělávání, na které je vyčleněno 626,5 mil.€ z evropského fondu. Z programu Vzdělávání a konkurenceschopnost by pro naše účely vyhovovalo např.: inovace studijních programů na VŠ, které ale musí být v souladu s požadavky trhu práce nebo ekonomiky, dále se můžeme zaměřit na vzdělávání učitelů, spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání nebo vytvoření poradenské služby na Fakultě tělesné výchovy [14].

5 Analýza současné situace KTV na TU v Liberci

5.1 Současný stav zaměstnanců KTV

V současné době je na Katedře tělesné výchovy zaměstnáno 17 odborných asistentů, 8 externistů a 1 osobní asistentka vedoucího KTV. Pracovníci KTV se specializují na určité druhy sportů a vyučují předměty pro studijní programy Ekonomika a management, Učitelství pro 1. stupeň, Tělesná výchova a sport, Učitelství pro základní školy nebo Vychovatelství a je zabezpečováno rozličné sportovní využití jak pro veřejnost, tak pro studenty TU v Liberci.

Dá se říci, že na Katedře tělesné výchovy by v rámci otevření oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami byl převážně personální problém. Pro začátek by bylo vhodné pozvat si externisty z FTVS z Prahy, a buď v podobě přednášek pro stávající pedagogy nebo pod jejich vedením ukázat, jak výuka probíhá na FTVS.

5.2 Získávání finančních prostředků

TU v Liberci získává finance na chod vysoké školy z hlavních a doplňkových činností. Jedním z hlavních finančních zdrojů jsou peníze získávané z dotací a příspěvků ze státního rozpočtu. Od MŠMT získávají podle přepočteného koeficientu za každého přijatého studenta a absolventa TU Liberec a podle oboru, který studují. Ohledně doplňkové činnosti získala TU v Liberci v roce 2009 nejvíce z výzkumu a vývoje, z ubytovacích a stravovacích služeb.

Na ukázkou uvádíme sumy získané za rok 2010/2011 na základě koeficientu ekonomické náročnosti a částky za 2 studijní programy vyučované na KTV.

Tabulka 3. Přehled některých získaných financí za rok 2010/2011

	Tělesná výchova a sport	Ekonomika a management
Základní normativ v (Kč/přijatý student)	26 428, 20	26 428, 20
Koeficient ekonomické náročnosti	1,65	1,00
Celkem za rok 2010/2011 (Kč):	6 781 000	5 895 000

Zdroj: BRZEZINA, Miroslav. Informace ohledně financování KTV na TU v Liberci. 31. března 2011. Osobní komunikace

Základní normativ za každého absolventa studijního programu Tělesná výchova a sport a Ekonomika a management je 15 241 Kč. Katedře tělesné výchovy je v letošním školním roce přidělena částka 9 911 000 Kč za výuku [2]

Doplňkovou činností Katedry tělesné výchovy, která z celkového příjmu získává jen určitou část, jsou příjmy z Akademického sportovního centra, které od roku 2007 – 2009 vydělalo okolo 2 812 713 Kč. ASC získalo nejvíce peněz převážně z prodeje permanentek, pronájmu prostor a z nabídek více než 20 sportovních aktivit. V předchozích letech 2000 - 2006 (kromě roku 2002) vydělala posilovna na KTV přibližně 1 037 921 Kč. Za grantovou činnost od roku 2000 až 2009 získali pracovníci KTV okolo 1 412 000 Kč [52].

6 Vypracování projektu

Při vytváření nového oboru jsou nedílnou součástí nejen písemné zpracované podklady pro akreditační komisi, ale také probrání dalších podstatných věcí pro budoucí chod oboru. I když Katedra tělesné výchovy je, co se týče vybavenosti, na dobré úrovni, je zde stále mezera ohledně sportovních pomůcek pro studenty se specifickými potřebami nutných k výuce. Opomenout nesmíme také potřebnou literaturu pro výuku, přetvoření přednášek do hlasové podoby, technické pomůcky nebo nutná asistence. Největším problémem, který se vyskytuje na většině vysokých škol v České republice je bezbariérový přístup, o kterém se chceme zmínit níže.

6. 1 Technické pomůcky usnadňující studium na TU v Liberci

Na Technické univerzitě v Liberci byla vybudována speciální studovna nacházející se v univerzitní knihovně budovy H. Postupem let se studovna vybavovala speciálními technickými pomůckami jako jsou televizní lupa pro zrakově postižené, počítač se speciální klávesnicí pro tělesně postižené nebo počítač pro zrakově postižené vybavené programy, které umožní studentům ovládání počítače hlasem. Výhodou speciální studovny je možnost převedení studijních textů do podoby, která je vhodná pro studenty se sluchovým nebo zrakovým postižením a mnoho dalších potřebných pomůcek pro ulehčení studia.

Pro zajištění výuky na KTV je nutné pořízení sportovně kompenzačních pomůcek, které budou při sportovních aktivitách podstatné pro zapojení studentů do hry a splnění předmětu. Po prozkoumání nynější nabídky na trhu, jsme vybrali několik ukázek sportovně kompenzačních pomůcek od firmy Sivak – medical technology, s. r. o., která má sídlo v Hradci Králové. Nabízí sportovní invalidní vozíky na basketbal, tenis, rugby, dále různé modely handbiků a sportovních mechanických vozíků pro jízdu.

Například spojením vhodného ubytování na horách a nakoupení sportovní techniky jako monoski se stabilizátory a monoběžky, si mohou studenti s postižením užít lyžařský výcvik stejně kvalitně jako ostatní. Existují samozřejmě i sportovně kompenzační pomůcky od zahraničních firem, které se liší kvalitou, ovladatelností,

ale bohužel jejich cena také tomu odpovídá. Na ukázkou uvádíme několik modelů firmy Sivak a dvojkelo vyráběné firmou Tandemservis sídlící v Ostravě.

Obr. 1 Monoski Prashberger

Obr. 2 Monoběžky Prashberger

Zdroj: Sportovní invalidní vozíky a sportovní technika : Sivak - zdravotnická technika [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.sivak.cz/sportovni-invalidni-voziky-a-sportovni-technika-k14/>>.

Obr. 3 Sport. invalidní vozík – tenis

Obr. 4 Handbike Excelerator XLT PRO

Zdroj: Sportovní invalidní vozíky a sportovní technika : Sivak - zdravotnická technika [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.sivak.cz/sportovni-invalidni-voziky-a-sportovni-technika-k14/>>.

Obr. 5 Tandem Gamal

Zdroj: KONEČNÝ, Petr. GAMAL - tandem [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.tandemservis.cz/katalog.php?order=20>>.

Nakoupení potřebných sportovních pomůcek není bohužel levná záležitost. Pokusili jsme se proto vytvořit přehled cen, kolik bude stát pouze pořízení výše uvedených pomůcek podle ceníku firmy Sivak a Tandemservis. Předběžně si myslíme, že by počáteční množství mělo být alespoň 3 kusy od každého modelu uvedeného v tabulce č. 4. V potaz jsme brali množství studentů, které se každoročně účastní zimních kurzů pořádané Centrem sportovních aktivit zdravotně postižených studentů v Praze a podle počtu studentů, kteří v průběhu let 2000 – 2009 studovalo na FTVS. I když například při tenisu je hrána dvouhra, je vhodné mít 3. vozík jako zálohu při poruše jednoho z nich.

Tabulka 4. Předběžné ceny sportovního vybavení

Model:	Základní cena/ks	Cena za 3 ks
Monoski Praschberger (bez stabilizátorů)	71 250 Kč	213 750 Kč
Monoběžky Praschberger (včetně běžeckých hůlek)	31 260 Kč	93 780 Kč
Sportovní invalidní vozík (Action Top End X –Terminátor)	78 410 Kč	235 230 Kč
Sportovní invalidní vozík (Action Top End T – 3 Elite)	61 025 Kč	183 075 Kč
Dvojkelo Tandem Gamal	40 800 Kč	122 400 Kč
Celkem:		848 235 Kč

Zdroj: Sportovní invalidní vozíky a sportovní technika : Sivak - zdravotnická technika [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.sivak.cz/sportovni-invalidni-voziky-a-sportovni-technika-k14/>>.;

KONEČNÝ, Petr. GAMAL - tandem [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.tandemservis.cz/katalog.php?order=20>>.; vlastní zpracování

Suma 848 235 Kč je pouze přibližná hodnota. Cena za kus je pouze cena základní, která je navyšována podle požadavků zájemců. Dále zde nejsou započítány prostředky jako bílé hole, které jsou nutné pro výuku plavání, kdy vyučující používají hole pro signalizaci konce bazénu a navedení na obrátku. Dále vodící tyče při výuce lyžování, speciální sedačky umístěné v kánoích pro studenty na vozíku nebo speciální posilovací stroje.

6. 2 Využití osobní asistence

Pro usnadnění práce se studenty využívají vysoké školy pomoci osobních asistentů buď prostřednictvím občanského sdružení, pracovníkem sociální péče nebo z řad studentů, které například využívá univerzita Karlova v Praze. Tito studenti studují nebo spíše studovali obor Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených.

Na univerzitě jsou studenti zaevidováni v databázi (ohodnocení za asistenci mají nyní nastavenou na 50 Kč/hod).

Na TU v Liberci jsou bráni asistenti evidovaní na úřadu práce. Celkový počet asistentů je 6. Osobní asistence je uvedena v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, přesněji v § 38 kde je stanoveno, pro koho je určena a které činnosti musí osobní asistent ze zákona provádět. U výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti jsou osobní asistenti využíváni především k dopomoci při dopravě do školy a zpět, včetně jeho převlékání a oblékání po dobu návratu domů. Na TU v Liberci jsou osobní asistenti využíváni pouze ke studijním účelům a jejich platové ohodnocení začíná na minimální mzdě 8000 Kč.

Další nutností je příprava a zvýšení kvalifikace instruktorů lyžování při práci se studenty se specifickými potřebami nebo využití spolupráce externistů z FTVS, zajištění trasérů a doprovodů. Na UK v Praze jsou traséři a doprovodné osoby zajištěny z řad studentů. V přepočtu vychází na jednoho studenta osob s tělesným postižením 1-3 doprovodné osoby. Záleží vždy na vážnosti postižení a sportu, který je probírán. Zde by se využily doprovodné osoby a traséři z řad studentů v rámci jejich povinné praxe. Zaměřili bychom se na studenty nejen s oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, ale také na několik studentů z oboru bakalářského a magisterského studia Učitelství pro 1. stupeň a Učitelství pro základní školy v rámci pedagogické praxe.

V dnešní době je snaha více integrovat děti se specifickými potřebami do základních škol. Umožněním praxe mohou být budoucí učitelé lépe připraveni na vykonávání své profese.

6. 3 Architektonické úpravy

Na Technické univerzitě v Liberci se podařilo do roku 2010 předělat nebo poupravit většinu univerzitních budov a umožnit tím bezproblémový přístup do budovy a pohyb v ní.

V nynější době můžeme hovořit o budovách A, H, E, F, K, S a budově IC (informační centrum), které jsou zcela bezbariérové. V každé bezbariérové budově

se nachází bezbariérový výtah, bezbariérové sociální zařízení a není nutný doprovod asistenta (kromě budovy S). V budově E se navíc nachází místnost pro vypůjčení schodolezů, mechanických vozíků a elektrických tříkolek a v budovách H a F je zabudovaný psací telefon pro sluchově postižené. Budova P je zařízena schodišťovými plošinami a bezbariérovým sociálním zařízením. Budovy B, C, D jsou přístupné pouze pomocí nájezdových lyžin a schodolezů, u kterých je tudíž nutný doprovod asistenta. Na TU v Liberci jsou 3 menzy, kde se studenti mohou stravovat. Podle zjištění, byl jediný problém u menzy Harcov, kde je kvůli schodům do jídelny potřeba použití schodolezu, který je ale pouze pro mechanické vozíky.

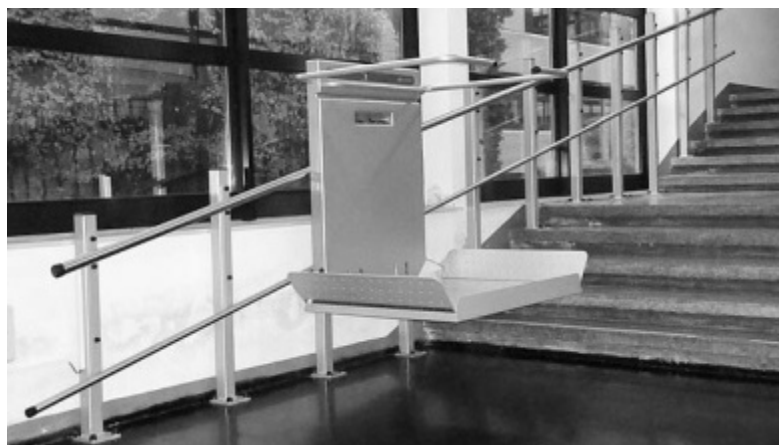
Akademická poradna a centrum podpory v Liberci dokázalo během 18 let získat 30 milionů korun. Z této částky šlo 80 % na stavební úpravy, které budou muset být bezpodmínečně na Katedře tělesné výchovy také provedeny a to v nemalém množství. V první řadě věnujme pozornost přepravě studentů městskou hromadnou dopravou na Katedru tělesné výchovy a zpět do centra, přesněji do budovy H, kde jsou studenti ubytováni. Na základě jízdních řádů jsme zjistili, že ve všedních dny z celkového počtu 65 autobusů jezdí 60 nízkopodlažní autobusů. Bohužel by byla nutná úprava autobusové zastávky Stodolní, která není bezbariérová. Bezbariérové jsou pouze zastávka Šaldovo náměstí a Fügnerova.

Budova Katedry tělesné výchovy se nachází na kopci, což znamená ztíženou cestu na katedru pro studenty s pohyblivým postižením a to nemluvě o vnitřních prostorech katedry.

Na Katedře tělesné výchovy budou nyní 2 přednáškové místnosti a to v 1. patře na stadionu, která je značně vzdálena od hlavní budovy pro studenty se specifickými potřebami a ve video-učebně, v hlavní budově KTV. Otázkou je, jak zpřístupnit budovy i pro osoby se specifickými potřebami. Nutné bude požádání dotací na rekonstrukci venkovních úprav, schodištní vnitřní plošiny a architektonické úpravy uvnitř budovy. Na českém trhu se pohybuje mnoho firem, které poskytují komplexní služby ohledně zdvihací techniky pro ulehčení pohybu osobám s postižením v budovách i mimo ně. Hovoříme o firmách jako jsou CONT Profimedical, Medeos s. r. o., Garaventa-ZDVIH servis, s. r. o., VECOM zdvihací

zařízení s. r. o., Plošiny Janská a mnoho dalších. Pro naše podmínky jsme vybrali několik zařízení, které by se dali použít i na Katedře tělesné výchovy v Liberci.

Hned před hlavními dveřmi je schod, který by studenti na vozíku překonávali pomocí rampy. Díky vhodné šíři schodiště a výši schodů naproti hlavním vchodovým dveřím by bylo možné zabudovat na nosné sloupky šikmou schodišťovou plošinu vedoucí do 1. patra (viz. Obr. 6).

Obr. 6 Šikmá schodišťová plošina ASCENDOR typ PLG 7

Zdroj: ČEKAN, Daniel . Šikmé schodišťové plošiny ASCENDOR [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: < <http://medeos.cz/produkty/ascendor/plg7/>>.

Schody vedoucí do tělocvičny, posilovny a zrcadlového sálu by mohly být překonány buď pomocí šikmé schodišťové plošiny, která se montuje i na točivá schodiště (viz. Obr. 7) nebo schodolezy, jejíž hlavní nevýhodou je nutnost osobní asistence (viz. Obr. 8). Obě zařízení jsou dodávány firmou Medeos s. r. o. sídlící v Praze. Druhou možností, jak bychom se mohli těmto schodům vyhnout, je využití vstupních vrat, které vedou přímo do tělocvičny. Mezi tělocvičnou a vstupními vraty se nachází i malá místnost, kde by eventuálně mohla být vybudována šatna.

Obr. 7 Šikmá schodišťová plošina ASCENDOR typ PLK8

Zdroj: ČEKAN, Daniel . Šikmé schodišťové plošiny ASCENDOR [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://medeos.cz/produkty/ascendor/>>.

Obr. 8 Schodolez s obsluhou

Zdroj: ČEKAN, Daniel . Šikmé schodišťové plošiny ASCENDOR [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://medeos.cz/produkty/schodolezy/>>.

Dále by byly nutné úpravy dveří vedoucích do šaten, kabinetů a úprava sociálního zařízení. Výčtem zdvihací techniky jsme se snažili poukázat na možnosti, které jsou již na našem trhu k dispozici a následné zamyšlení ohledně přestavby, které by se daly na Katedře tělesné výchovy provést.

6. 4 Vyučované předměty na UK a jejich zařazení na TU v Liberci

Níže uvedené předměty jsou vyučovány na Karlově univerzitě v Praze v oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami. Student by měl získat po odchození 6 semestrů 162 kreditů z povinných a 18 kreditů z volitelných předmětů. Povinně si musí každý akademický rok zapsat 2 volitelné předměty. Jejich výčetem chceme nastínit nápady či myšlenky k otevření nových a zajímavých předmětů, které by mohly přilákat další zájemce o studiu.

Mezi povinné předměty vyučované během 3 let patří předměty z pedagogiky, psychologie a etiky. Z oblasti Tělesné výchovy a sportu nabízí Základy anatomie a kineziologie, gymnastiky, tance, plavání, fyziologie, atletiky, předměty o pohybovém systému a prevence poruch pohybu, biomechaniky, letních a zimních kurzů nebo úvodu do jazyka sportů. Mezi volitelné předměty nás nejvíce zaujaly předměty jako paragliding, parašutismus, potápění nebo kurz střelectví.

Pokusili jsme se podle možností na TU v Liberci seskupit takové předměty, u kterých bude nutná spolupráce s Katedrou pedagogiky a psychologie, Katedrou sociálních studií a speciální pedagogiky, Katedrou německého a anglického jazyka a v neposlední řadě s Katedrou marketingu. Mnoho předmětů, které jsme uvedli, jsou již u nás ve valné většině vyučovány. Poupravení vyučovaného předmětu a zvýšení kvalifikace učitelů pro práci s osobami se specifickými potřebami se, podle našeho mínění, vytvoří zajímavý a žádaný bakalářský obor, který bude zasahovat jak do oblasti sportu, tak do oblasti sociální. V našem případě bude vhodné uvážit předměty jako paragliding, potápění nebo parašutismus a promyslet, zda dané předměty otevřít a tím nalákat další zájemce o studiu na TU v Liberci či je vynechat ze seznamu volitelných nebo povinně volitelných předmětů.

Ohledně poupravení předmětů na naše podmínky, rozdělili jsme předměty na povinné a povinně volitelné. Pro úspěšné dokončení studia, student musí získat 162 kreditů z povinných předmětů a 18 kreditů z povinně volitelných předmětů.

Tabulka 5. Povinné předměty pro 1. ročník

Předměty	Rozsah	Kredity	Semestr
Anatomie člověka	2 + 1 + 0 ZK	3	Zimní
Plavání osob se specifickými potřebami	1 + 1 + 0 Z	3	Zimní
Atletika I.	1 + 1 + 0 Z	2	Zimní
TV a sport osob se specifickými potřebami	1 + 1 + 0 Z	3	Zimní
Pohybový systém a prevence pohyb. poruch	2 + 0 + 0 ZK	3	Zimní
Pedagogika	1 + 1 + 0 kZ	2	Zimní
Základy komunikace se sluch. postiženými	2 + 0 + 0 Z	4	Zimní
Základy psychologie	2 + 0 + 0 ZK	3	Zimní
Informatika I.	1 + 2 + 0 Z	4	Zimní
Německý /Anglický jazyk	0 + 2 + 0 Z	3	Zimní
Antropomotorika	2 + 1 + 0 ZK	3	Letní
Fyziologie I.	1 + 1 + 0 Z	3	Letní
Plavání I.	1 + 1 + 0 Z	1	Letní
Sportovní hry I.	1 + 1 + 0 Z	1	Letní
První pomoc	1 + 1 + 0 kZ	3	Letní
Letní kurz	0 + 7 + 0 Z	1	Letní
Speciální pedagogika	1 + 1 + 0 ZK	4	Letní
Sociální psychologie	1 + 1 + 0 ZK	3	Letní
Profesní etika	1 + 1 + 0 Z	2	Letní
Nové trendy v péči o zdravotně postižené	2 + 0 + 0 kZ	2	Letní
Německý /Anglický jazyk	0 + 2 + 0 ZK	3	Letní
Informatika II.	1 + 2 + 0 ZK	4	Letní
Celkový povinný počet kreditů	60		

Zdroje: UK v Praze: Prezenční studium bakalářské . [online]. Praha., [cit. 2011-03-19]. 2011. s. 63-76. Dostupný z WWW:< <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>; KOPÁČKOVÁ, Alena. Informace o fakultě a studiu 2008/2009. 1. Liberec : Technická univerzita Liberec, 2008. 164 s. ISBN 978-80-7372-347-7.

Tabulka 6. Povinné předměty pro 2. ročník

Předměty	Rozsah	Kredity	Semestr
Atletika II.	1 + 1 + 0 Z	2	Zimní
Fyziologie II.	1 + 1 + 0 ZK	4	Zimní
Plavání II.	1 + 1 + 0 ZK	3	Zimní
Sportovní hry II.	1 + 1 + 0 Z	2	Zimní
Základní gymnastika	1 + 1 + 0 Z	3	Zimní
Pohybová výchova	1 + 1 + 0 Z	3	Zimní
Kurz lyžování	0 + 7 + 0 Z	3	Zimní
Vývojová psychologie	1 + 1 + 0 ZK	4	Zimní
Metody práce se skupinou	1 + 2 + 0 Z	3	Zimní
Integrovaná speciální pedagogika	1 + 1 + 0 ZK	5	Zimní
Rytmická gymnastika	1 + 1 + 0 Z	2	Letní
Úvod do metodologie výzkumu	1 + 1 + 0 Z	3	Letní
Sociální politika	2 + 0 + 0 ZK	5	Letní
Metody sociální péče	1 + 1 + 0 ZK	4	Letní
Psychohygiena a komunikační dovednosti	2 + 1 + 0 ZK	4	Letní
Osobní a pedagogická asistence	2 + 0 + 0 Z	3	Letní
Pedagogická praxe	0 + 3 + 0 Z	3	Letní
Celkový počet kreditů	56		

*Zdroje: FTVS, UK v Praze: Prezenční studium bakalářské . [online]. Praha., [cit. 2011-03-19]. 2011. s. 63-76. Dostupný z WWW:<
<http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>; KOPÁČKOVÁ, Alena. Informace o fakultě a studiu 2008/2009. 1. Liberec : Technická univerzita Liberec, 2008. 164 s. ISBN 978-80-7372-347-7.*

Tabulka 7. Povinné předměty pro 3. ročník

Předměty	Rozsah	Kredity	Semestr
Regenerace ve sportu	0 + 2 + 0 ZK	2	Zimní
Zdravotní tělesná výchova	1 + 1 + 0 Z	3	Zimní
Organizace a právní aspekty ve sportu	2 + 0 + 0 ZK	4	Zimní
Kurz lyžování II.	0 + 7 + 0 Z	3	Zimní
Fitness I.	1 + 1 + 0 Z	2	Zimní
Historie ochrany obyvatelstva	2 + 0 + 0 ZK	3	Zimní
Úvod do sportovního managementu	2 + 1 + 0 ZK	4	Zimní
Úvod do marketingu	2 + 1 + 0 ZK	3	Zimní
Bakalářská práce I.	0 + 0 + 0 Z	2	Zimní
Hry pro volný čas	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Fitness II.	1 + 1 + 0 ZK	2	Letní
Základy poradenství	1 + 1 + 0 ZK	4	Letní
Pedagogika volného času	2 + 1 + 0 Z	3	Letní
Psychologie rekreačního sportu	1 + 1 + 0 ZK	3	Letní
Bakalářská práce II.	0 + 0 + 0 Z	5	Letní
Odborná rozprava	0 + 0 + 0	0	
Celkový počet kreditů	46		

*Zdroje: FTVS, UK v Praze: Prezenční studium bakalářské . [online]. Praha., [cit. 2011-03-19]. 2011. s. 63-76. Dostupný z WWW:<
<http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>; KOPÁČKOVÁ, Alena. Informace o fakultě a studiu 2008/2009. 1. Liberec : Technická univerzita Liberec, 2008. 164 s. ISBN 978-80-7372-347-7.*

Tabulka 8. Povinně volitelné předměty

Předměty	Rozsah	Kredity	Semestr
Sportovní masáže	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Kompenzační cvičení	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Tenis	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Stolní tenis	0 + 2 + 0 Z	3	Zimní
Kurz kanoistiky	0 + 7 + 0 Z	3	Letní
Kurz cykloturistiky	0 + 7 + 0 Z	3	Letní
Kurz turistiky	0 + 7 + 0 Z	3	Letní
Kurz potápění	0 + 7 + 0 Z	3	Zimní
Kurz střelectví	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Kurz bruslení	0 + 7 + 0 Z	3	Zimní
Biomechanika	0 + 2 + 0 Z	3	Zimní
Volejbal	0 + 2 + 0 Z	3	Zimní
Basketbal	0 + 2 + 0 Z	3	Letní
Didaktika Tělesné výchovy a sportu	2 + 0 + 0 Z	3	Zimní
Teorie rekreačního sportu	2 + 0 + 0 Z	3	Zimní
Celkový počet kreditů:	18		

Zdroje: FTVS, UK v Praze: List volitelných předmětů. [online]. Praha., [cit. 2011-03-19]. 2011. s. 92. Dostupný z WWW:< <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>; KOPÁČKOVÁ, Alena. Informace o fakultě a studiu 2008/2009. 1. Liberec : Technická univerzita Liberec, 2008. 164 s. ISBN 978-80-7372-347-7.

Pro inspiraci uvádíme volitelné předměty, které jsou k dispozici na FTVS, UK v Praze. Studenti mají na výběr širokou škálu zajímavých kurzů a sportů.

Tabulka 9. Ukázka volitelných předmětů na FTVS v Praze

Předměty	Rozsah	Kredity	Semestr
Rozvoj receptivních řeč. dovedností AJ/NJ	0 + 2 Z	3	Zimní
Atletické soutěže a jejich rozhodování	1 + 1 Z	3	Letní
Kurz základů kanoistiky na divoké vodě	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Zdravotně orientované plavání	1 + 1 Z	3	Letní
Aplikovaná orientace a orientační hry	1 + 1 Z	3	Zimní
Biofyzikální základy pohybu	1 + 1 Z	3	Zimní
Netradiční sportovní hry a cílové sporty	1 + 1 Z	3	Zimní
Kurz výchovy a pobytu v přírodě	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Kurz jachtingu ZP	6 + 0 [D] Z	3	Zimní
Kurz sport. lezení v přírodních terénech	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz přírodní a umělé překážky	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz parašutismu	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz paraglidingu	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz potápění	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz praktické výuky letního přežití	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Kurz turistiky a táboření	5 + 0 [D] Z	3	Letní
Vodní záchranář	1 + 1 Z	3	Letní
Kurz biatlonu	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Praktická výuka zimního přežití	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Kurz střelctví	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Účelová gymnastika	1 + 1 Z	3	Zimní
Kurz vedení kooperativ. a dobrodruž. her	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Farmakologie při pohybové zátěži	1 + 0 Z	3	Letní
Fyziologie adaptací	1 + 0 Z	3	Letní
Kurz moderních forem lyžování	5 + 0 [D] Z	3	Zimní
Psychologie odolnosti	2 + 0 Z	3	Letní

Zdroj: FTVS, UK v Praze: List volitelných předmětů. [online]. Praha., [cit. 2011-03-19]. 2011. s. 92. Dostupný z WWW:< <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>

6. 5 Zhodnocení

Prostřednictvím SWOT analýzy jsme nastínili příležitosti, hrozby, silné a slabé stránky našeho projektu oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, který bychom chtěli zrealizovat na Katedře tělesné výchovy, Technické univerzity v Liberci.

Silné stránky TU v Liberci a KTV:

- znalosti z hlediska získávání grantů a dotací od státu.
- akademická poradna z dlouholetou zkušeností s OSP.
- sportovní vybavenost KTV.
- vytvořené zázemí na TU v Liberci pro studium OSP.
- speciální studovna pro převod výukových textů pro sluchově a zrakově postižené na TU v Liberci

Slabé stránky TU v Liberci a KTV:

- nedostatek specializovaných pedagogických pracovníků ohledně OSP na KTV.
- nezajištěné sportovní kompenzační pomůcky.
- nedostatek asistentů.
- nezajištěna bezbariérovost KTV.
- nevhodná poloha KTV.

Příležitosti:

- zpřístupnění studia a sportovních zážitků širší veřejnosti.
- stát se jednou ze tří univerzit v ČR nabízející sportovní obor pro OSP.
- celkový rozvoj KTV.
- získání nových zkušeností .

Hrozby:

- nezáměr pedagogických pracovníků ohledně otevření daného oboru.
- nezajištění dostatečných finančních prostředků na architektonické úpravy, na nákup sportovních kompenzačních pomůcek a následně na provozní náklady.

Technická univerzita v Liberci má utvořenou kvalitní základnu pro zpřístupnění studia osob se specifickými potřebami. Na základě analýzy usuzujeme, že největší překážkou pro realizování daného oboru na KTV, bude získání finančních prostředků, provedení architektonických úprav a ochota pedagogických pracovníků zabývat se myšlenkou otevření oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami.

7 Závěr

Na základě analýzy sportovních bakalářských oborů jsme zjistili, že v České republice existují dvě vysoké školy, které nabízí studium pro osoby se specifickými potřebami. Jedná se o bakalářský obor Aplikované pohybové aktivity vyučovaný na Univerzitě Palackého v Olomouci a Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami na Univerzitě Karlově v Praze. V roce 2010 je evidováno 28 studentů ve studijních programech Tělesná výchova a sport. Ve vybraných německy mluvících zemích se vyskytují tři vysoké školy v Německu, jedna v Rakousku a dvě vysoké školy ve Švýcarsku, které zpřístupnili studium i pro osoby se specifickými potřebami. Hlavním rozdílem mezi studiem sportovních oborů pro OSP v ČR a vybraných německy mluvících zemích vidíme v poplatcích za studium, které se prozatím v České republice na veřejných vysokých školách platit nemusí.

V současné době na KTV je zaměstnáno 17 odborných asistentů, 8 externistů a 1 osobní asistentka vedoucího KTV. Slabou stránku vidíme v nedostatku specializovaných pedagogických pracovníků pro práci s osobami se specifickými potřebami. Otázkou zůstává i ochota a potřebné nadšení pro otevření daného oboru.

Veškerou naši snahou bylo vypracování projektu a zjištění realizovatelnosti oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami na TU v Liberci. I přes zvyšující se počet zájemců o studium z řad osob se specifickými potřebami, by bylo velmi náročné daný obor otevřít.

Katedra tělesné výchovy by musela zajistit dostatek finančních prostředků prostřednictvím dotací od státu nebo Evropské unie na bezbariérovost obou budov, nakoupit sportovní kompenzační pomůcky, technické pomůcky a zabezpečit vzdělávání svých pedagogických pracovníků z oblasti vedení výuky i pro osoby se specifickými potřebami. Provést veškeré výše popsané úkony by trvalo v řádech několika let, aby byl obor vůbec zpřístupněn osobám se specifickými potřebami.

Začlenění studentů se specifickými potřebami mezi ostatní studenty by byl velký přínos pro všechny, kteří se chtějí v budoucnu věnovat osobám se zdravotním postižením. Jedinou prozatímní možností vidíme v otevření oboru pro běžné studenty a postupem let po zrealizování nutných úkonů zpřístupnit obor i uchazečům se specifickými potřebami. Technická univerzita v Liberci by se poté stala jednou ze tří

vysokých škol v České republice, která zpřístupnila sportovní bakalářský obor i pro osoby se specifickými potřebami.

8 Bibliografie

- [1] BAZALOVÁ, Barbora. *Vzdělávání žáků se speciálními potřebami v zemích Evropské unie a v dalších vybraných zemích*. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2006. Rakousko, s. 72. ISBN 80-210-3971-X.
- [2] BRZEZINA, Miroslav. *Informace ohledně financování KTV na TU v Liberci*. 31. března 2011. Osobní komunikace
- [3] Bundesministerium der Justiz: *Hochschulrahmengesetz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://bundesrecht.juris.de/hrg/BJNR001850976.html#BJNR001850976BJNG000102310>>.
- [4] Bundessozialamt: *Information Studierende mit Behinderung Stand 5/2010* [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.bundessozialamt.gv.at/basb/Kinder,_Jugendliche_&_Studierende/Studierende_mit_Behinderung>.
- [5] ČEKAN, Daniel . *Schodolezy s obsluhou* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://medeos.cz/produkty/schodolezy/>>.
- [6] ČEKAN, Daniel . *Šikmé schodišťové plošiny ASCENDOR* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://medeos.cz/produkty/ascendor/>>.
- [7] Česká unie neslyšících: *Zákon č. 384/2008 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob* [online]. 2008 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.cun.cz/dokumenty/zakon-o-komunikacnich-systemech-neslysicich-a-hluchoslepych-osob-zakon-c-384-2008-sb.pdf>>.

- [8] Deutsche Sporthochschule Köln: *Bachelor - Studienangebot* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.dshs-koeln.de/wps/portal/de/home/studies/Studienangebot/Bachelor_neu?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/de/home/studies/Studienangebot/Bachelor_neu>.
- [9] Deutsche Sporthochschule Köln: *Sporteingungsprüfung* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.dshs-koeln.de/wps/portal/de/home/studies/studieneinstieg/eignungstest?WCM_PORTLET=PC_7_FJ40KI42001HF02HDJAG5S3036_WCM&WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/de/home/studies/studieneinstieg/eignungstest>.
- [10] Deutsche Sporthochschule Köln: *Studieren mit Behinderung* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.dshs-koeln.de/wps/portal/de/home/studies/Rund%20ums%20Studium/studieren_behinderung?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/de/home/studies/Rundums%20Studium/studieren_behinderung>.
- [11] Deutsche Sporthochschule Köln: *Videos Sporteingungsprüfung* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.zbsport.de/videos/>>.
- [12] Deutsches Studentenwerk : *Broschüre Studium und Behinderung* [online]. 2005 [cit. 2011-03-18]. Dachverband der 58 Studentenwerke. Dostupné z WWW: <<http://www.studentenwerke.de/main/default.asp?id=06103>>.
- [13] Deutsches Studentenwerk : *Übersicht: Studiengebühren in den 16 Bundesländern* [online]. 2010 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <http://www.studentenwerke.de/pdf/Uebersicht_Studiengebuehren_2011.pdf>.
- [14] Fondy evropské unie: *Strukturální fondy EU - OP Vzdělávání a konkurenceschopnost* [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>.

- [15] Fond rozvoje vysokých škol : *Vyhlášení výběrové řízení FRVŠ pro rok 2011* [online]. 2010 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.frvs.cz/docf/Vyhl2011.pdf>>.
- [16] FTVS, UK v Praze: *List volitelných předmětů*. [online]. 2011 [cit. 2011-03-19]. s. 92. Dostupný z WWW:< <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>
- [17] FTVS, UK v Praze: *Prezenční studium bakalářské* . [online]. Praha: 2011. [cit. 2011-03-19]. s. 63-76. Dostupný z WWW:< <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/karolinka.pdf>>
- [18] HÁDKOVÁ, Kateřina. Životní situace studentů se sluchovým postižením při studiu na vysoké škole. In KVĚTOŇOVÁ, L. (Ed.). *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně-pedagogických potřeb*. 1. vyd. Brno : Paido, 2007., s. 34-59. ISBN 978-80-7315-141-6.
- [19] HÁDKOVÁ, Kateřina; ŠIŠKA, Jan. Podpora studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na Univerzitě Karlově. In NOVOSAD, L. (Ed.). *Sborník příspěvků z II. národní konference se zahraniční účastí "Vysokoškolské studium bez bariér" a XI. ročníku odborné konference s mezinárodní účastí "Handicap 2007"* – Liberec, Česká republika, 20. září, 2007. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2008. s. 15-18. ISBN 978-80-7372-314-9.
- [20] HÁJKOVÁ, Vanda. Potřeby studentů s tělesným postižením při studiu na Vysoké škole a formy jejich podpory. In KVĚTOŇOVÁ, L. (Ed.). *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně-pedagogických potřeb*. Brno : Paido, 2007., s. 9-33. ISBN 978-80-7315-141-6.
- [21] Heimat Schweiz: *Bildungssystem* [online]. 2011 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://heimat-schweiz.ch/?Staat_%26amp%3B_Sozialwesen:Der_Name_Schweiz:Bildungssystem>.

- [22] HNILICOVÁ, Jitka. Vysokoškolské studium pro zdravotně postižené. *Člověk '93 : Čtrnáctideník pro sociální pomoc*. 1993, 11-12, s. 24.
- [23] JEŽKOVÁ, Věra; KOPP, Botho; JANÍK, Tomáš. *Školní vzdělávání v Německu*. 1. Praha : Karolinum, 2008., s. 31- 69. ISBN 978-80-246-1558-5.
- [24] JOSS, Martin. *Informace o studentech se specifickými potřebami ve sportovních bakalářských oborech na Univerzitě Bern* [online]. 15. února 2011 17:15; [cit. 2011-02-20]. Osobní komunikace
- [25] KIEL, Hermann-Josef. *Informace o studentech se specifickými potřebami ve sportovních bakalářských oborech na Vysoké škole Heilbronn* [online]. 14. února 2011 19:34; [cit. 2011-02-20]. Osobní komunikace
- [26] KLEIN, Uta; STRUVE, Melany. *Behinderung/chronische Krankheit und Hochschule* [online]. 2009 [cit. 2011-03-26]. s.11 Dostupné z WWW: <http://www.alle-inklusive.de/wp-content/uploads/2009/08/barrierefreier_campus.pdf>.
- [27] KONEČNÝ, Petr. *GAMAL - tandem* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.tandemservis.cz/katalog.php?order=20>>.
- [28] KOPÁČKOVÁ, Alena. *Informace o fakultě a studiu 2008/2009*. 1. Liberec : Technická univerzita Liberec, 2008. 164 s. ISBN 978-80-7372-347-7.
- [29] KRHUTOVÁ, Lenka, et al. *Občané se zdravotním postižením a veřejný správa*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 268 s. ISBN 80-244-1168-7.
- [30] Květoňová, Lea. Studenti se zrakovým postižením. In KVĚTOŇOVÁ, L. (Ed.). *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně-pedagogických potřeb*. Brno : Paido, 2007., s. 59-72. ISBN 978-80-7315-141-6.

- [31] Leopold-Franzens-Universität Innsbruck: *Gesundheits- und Leistungssport* [online]. 2007 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.uibk.ac.at/service/c101/mitteilungsblatt/2006-2007/41/mitteil.pdf>>.
- [32] Leopold-Franzens-Universität Innsbruck: *Sportmanagement* [online]. 2007 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.uibk.ac.at/service/c101/mitteilungsblatt/2006-2007/42/mitteil.pdf>>.
- [33] MIKOVÁ, Jana. *Informace o oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami* [online]. 29. listopad 2010 01:32; [cit. 2011-12-03]. Osobní komunikace
- [34] MPSV ČR: *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách* [online]. 2006 [cit. 2011-03-21]. Dostupné z WWW: <https://sluzbyprevence.mpsv.cz/dok/zakon-108_2006.pdf>.
- [35] MŠMT ČR: *Analýza současné situace studentů se specifickými nároky na vysokých školách* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/analyza-soucasne-situace-studentu-se-specifickymi-naroky-na>>.
- [36] MŠMT ČR: *Specifikace funkce osobního asistenta (MPSV)* [online]. 2007 [cit. 2011-03-18]. Základní informace o asistentech pedagoga. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/socialni-programy/informace-o-asistentech-pedagoga>>.
- [37] MŠMT ČR: *Vyhlášení rozvojových programů pro veřejné vysoké školy pro rok 2011* [online]. 2011 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyhlaseni-rozvojovych-programu-pro-verejne-vysoke-skoly-pro?highlightWords=Vyhl%C3%A1%C5%A1en%C3%AD+rozvojov%C3%BDch+program%C5%AF+pro+ve%C5%99ejn%C3%A9+vysok%C3%A9+%C5%A1koly+pro+rok+2011>>.

- [38] MŠMT ČR: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání* [online]. 2004 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/analyza-soucasne-situace-studentu-se-specifickymi-naroky-na>>.
- [39] MŠMT ČR: *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách* [online]. 1998 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/analyza-soucasne-situace-studentu-se-specifickymi-naroky-na>>.
- [40] NOVOSAD, Libor. *Informace ohledně akademické poradny na TU v Liberci*. 19. listopad 2010. Osobní komunikace
- [41] OHLERT, Henning. *Informace o studentech se specifickými potřebami ve sportovních bakalářských oborech na Univerzitě v Potsdami* [online]. 14. února 2011 22:06; [cit. 2011-02-20]. Osobní komunikace
- [42] PEŘINOVÁ, Naděžda; LINHARTOVÁ, Anna. *Česko-německý a německo-český slovník pro studium a praxi doma i v zahraničí s dodatky*. Ostrava : Montanex, 1995. Univerzity a vysoké školy, s. 156-164. ISBN 80-85780-09-7.
- [43] PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika*. Praha : Portál, 2006. Terciální univerzitní vzdělávání, s. 132. ISBN 80-7367-155-7.
- [44] SMEČKOVÁ, Gabriela. Možnosti zpřístupňování studia pro studenty se zdravotním postižením na UP v Olomouci. In NOVOSAD, L. (Ed.). *Sborník příspěvků z II. národní konference se zahraniční účastí "Vysokoškolské studium bez bariér" a XI. ročníku odborné konference s mezinárodní účastí "Handicap 2007"* – Liberec, Česká republika, 20. září, 2007. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2008. s. 47-51. ISBN 978-80-7372-314-9.
- [45] *Sportovní invalidní vozíky a sportovní technika : Sivak - zdravotnická technika* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.sivak.cz/sportovni-invalidni-voziky-a-sportovni-technika-k14/>>.

- [46] Staatssekretariat für Bildung und Forschung SBF: *Studieren in der Schweiz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.sbf.admin.ch/htm/themen/uni/study-ch_de.html>.
- [47] Statistik Schweiz: *Gleichstellung von Menschen mit Behinderungen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/20/06/blank/key/02/03.html>>.
- [48] Strukturální fondy EU : *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2007 [cit. 2011-03-18]. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>.
- [49] Studentpoint: *Höhe des Studienbeitrages* [online]. 2009 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://studieren.univie.ac.at/index.php?id=7070>>.
- [50] Studentpoint: *Universitäten österreichweit* [online]. 2009 [cit. 2011-03-18]. Daten & Fakten. Dostupné z WWW: <<http://studieren.univie.ac.at/index.php?id=7070>>.
- [51] Technická univerzita v Liberci: *Průvodce technickou univerzitou v Liberci pro studenty se zdravotním postižením* . [online]. 2011 [cit. 2011-03-19]. s. 13. Dostupný z WWW: <http://www.fp.tul.cz/attachments/219_pruvodce-handicap.pdf>
- [52] Technická univerzita v Liberci: *Výroční zprávy o činnosti Technické univerzity v Liberci za rok 2000 – 2009* [online]. 2010 [cit. 2010-12-04]. Dostupné z WWW: <http://www.tul.cz/urednideska/uredni-deska-tul/vyrocní-zpravy_108>.
- [53] *Universität Basel* [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.unibas.ch/index.cfm?uuid=64738BC6970DE187F0CE4F10CBCAE5C6&&IRACER>>.

- [54] Universität Bern: *Institut für Sportwissenschaft* [online]. 2010 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ispw.unibe.ch/sportstudien/bachelor/index.html>>.
- [55] Universität Potsdam: *Studienmöglichkeiten* [online]. 2011 [cit. 2011-02-07]. Sportmanagement. Dostupné z WWW: <<http://www.uni-potsdam.de/studienmglk1/faecher/sportmanagement.html>>.
- [56] Universität Potsdam: *Studienmöglichkeiten* [online]. 2011 [cit. 2011-02-07]. Sporttherapie und Prävention. Dostupné z WWW: <<http://www.uni-potsdam.de/studienmglk1/faecher/sportmanagement.html>>.
- [57] Universität Salzburg: *Sport- und Bewegungswissenschaft* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <http://www.uni-salzburg.at/portal/page?_pageid=73,1044161&_dad=portal&_schema=PORTAL>.
- [58] Universität Wien: *Ergänzungsprüfung* [online]. 2011 [cit. 2011-02-19]. Lehre Sportwissenschaften. Dostupné z WWW: <<http://lehre-schmelz.univie.ac.at/ssc-studienservicecenter/verlinkungen-der-homepage/ergaenzungspruefung/ergaenzungspruefung/>>.
- [59] Universität Wien: *Sportwissenschaft* [online]. 2007 [cit. 2011-02-19]. Dostupné z WWW: <http://lehre-schmelz.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/spowi/ISW/Studien/Studienplaene/Studienplan_-_Bakk._Sportwissenschaft_-_27.06.2007_01.pdf>.
- [60] Univerzita Karlova v Praze: *Centrum sportovních aktivit zdravotně postižených studentů UK* [online]. Praha: 2010 [cit. 2010-12-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-1657.html>>.

- [61] Univerzita Karlova v Praze: *Informace pro studenty se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově v Praze* [online]. Praha: 2010 [cit. 2011-03-18]. s. 13 – 14. Dostupné z WWW: < <http://www.cuni.cz/UK-60-version1-specialnipotreby.pdf> >.
- [62] Univerzita Karlova v Praze : *Opatření 25/2008* [online]. Praha: 2008 [cit. 2010-12-08]. Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově . Dostupné z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-3053.html>>.
- [63] Univerzita Karlova v Praze: *Podmínky přijímacího řízení akademický rok 2011/2012* [online]. Praha: 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://is.cuni.cz/studium/podprij/index.php?do=detailobor&id_obor=7231&fakulta=11510>.
- [64] Univerzita Karlova v Praze: *Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených* [online]. Praha: 2010 [cit. 2010-12-05]. Studijní programy a obory. Dostupné z WWW: <<http://is.cuni.cz/webapps/akreditace/studium/11510/1000608/?lang=cs>>.
- [65] Univerzita Karlova v Praze: *Výroční zprávy o činnosti za rok 2000 - 2009* [online]. 2010 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-139.html>>.
- [66] Univerzita Karlova v Praze: *Základní informace o podpoře pro studenty se speciálními potřebami na univerzitě Karlově v Praze* [online]. Praha: 2009 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.cuni.cz/UK-60-version1-handicap.pdf>>.

- [67] Univerzita Palackého v Olomouci: *Aplikované pohybové aktivity* [online]. Olomouc: 2010 [cit. 2010-12-06]. Studijní obory pro akademický rok 2010/2011. Dostupné z WWW: <[http://oldwww.upol.cz/skupiny/uchazeci/studijni-obory/?user_vlkupobory_pi1\[showUid\]=1048&cHash=415845577b36e353352423739bf375c0](http://oldwww.upol.cz/skupiny/uchazeci/studijni-obory/?user_vlkupobory_pi1[showUid]=1048&cHash=415845577b36e353352423739bf375c0)>.
- [68] Univerzita Palackého v Olomouci: *Poradenství pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami* [online]. Olomouc: 2010 [cit. 2010-12-05]. Centrum pomoci handicapovaným. s. 4. Dostupné z WWW: <<http://uss.upol.cz/centrum-pomoci-handicapovanym/ke-stazeni.php>>.
- [69] VIRTBAUER, Birgit. *Informace o studentech se specifickými potřebami ve sportovních bakalářských oborech na Univerzitě Wien* [online]. 25. ledna 2011 21:59; [cit. 2011-02-20]. Osobní komunikace
- [70] WROBLEWSKI, Angela; LAIMER, Andrea. *Studierende mit gesundheitlichen Beeinträchtigungen* [online]. Wien : Institut für Höhere Studien. 2010 [cit. 2011-03-25]. s. 14 - 15. Dostupné z WWW: <http://ww2.sozialerhebung.at/Ergebnisse/PDF/sozialerhebung_2009_gesundheit1_beeintraechtigte__fallstudien.pdf>.